

Upravištvu: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2456.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen posebej.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Brez političnih počitnic

Letos bo, kakor vse kaže, malč političnih počitnic. Dočim je sicer v vročih poletnih mesecih politično življenje precej zamrlo in so se veliki in mali politični problemi z novo svežino znova pojavljali šele v jeseni, politična življenja v letu 1936 ni nič ne popušta. Iz raznih znakov bi se dalo sklepati, da se pri bližnjem pomembne politične akcije še pred nastopom normalne jesenske politične kampanje.

Odmevi velikega kongresa JNS so še vedno živahni. Potek samega kongresa in udeležba na njem ter posebno se reorganizacija v odnosu stranke in v vsej jugoslovenski javnosti, ki je poprej povsem dobro in dosledno organizirane časopisne kampanje deloma začela, verjeti, da se nahaja JNS v nazadovanju, dokazali, kako pogrešno je bilo to mišljenje. V najbolj neugodnem opozicijskem položaju je stranka dokazala svojo krepko življenjsko silo in je znova potrdila, da je centralna politična organizacija vseh iskreno jugoslovenskih konstruktivnih elementov. Kongres je z iskrenostjo, ki ju žal ne vidimo nikjer drugje, zavzel svoje stališče napram najvažnejšim problemom naše narodne in državne današnjice in je, trdno stoje na načelu jugoslovenske misli, pokazal realna pota ne le za reševanje hrvatskega vprašanja, temveč tudi za reševanje preostalih gospodarskih in socialnih problemov. Kongres je razbil tudi podtikanja o protidemokratskih stremeljenjih v vrstah JNS in je bil baš po svoji sestavi, po svojih diskusijah in po svojih sklepih primer demokratskega mišljenja in dela jugoslovenskih nacionalistov. V tem oziru zasluži morda še poseben poudarek dejstvo, da se je na kongresu izvršila revizija statuta, ki je prejšnji izjemni položaj predsednika stranke dovedla v sklad z demokratičnimi načeli, in to v trenutku, ko je stopil na čelo stranke mož, o katerem pač smemo reči, da je njegovo ime eno izmed najbolj tehničnih in veljavnih v celokupnem našem javnem življenju.

Reorganizacija JNS je močno odjeknila posebno tudi med omni nacionalni krogi, ki so do sedaj stali ali politično ob strani, ali pa so organizirani v drugih političnih skupinah. Kako globok je ta odmev, vidimo v dogodkih, ki se odvijajo v takozvani Hodžerovi narodni stranki. Tam se je spontano pojavil pokret, da strankarska razdvojenost v jugoslovenskih vrstah, ako ni utemeljena na osnovno različnih pogledih na posamezna vprašanja narodnega življenja, v današnjih hudih časih ni utemeljena in da bi bilo potrebno, da se vsi nacionalni elementi sorodnih pogledov združijo v enotno politično organizacijo. V Hodžerovi stranki je nastal tak notranji pretes, da je prišlo do ostrega medsebojnega obračunavanja in da je g. Hodžera, katerega ambicija je ona znana, da je bolje biti prvi v domači vasi, nego drugi v Rimu, moral pričeti z izključevanjem posameznih članov svojega lastnega glavnega in celo izvršnega odbora. Pri tem pa mora g. Hodžera priznati, da njegovi stranki, ali njemu, ali komurkoli od odgovornih činiteljev njegove organizacije sploh niso bili postavljene nikakoli predlogi in nikake ponudbe s strani JNS. Gospod Hodžera se sedaj ljuto bori proti obnovljeni JNS, kateri je prej v glavnem zamerjal, da jo je vodila »stara gospoda« in pri čemer je jasno namigaval, koga smatra on za poklicanega voditelja jugoslovenske politične organizacije. Ko je sedaj ta slučaj nastopil, je g. Hodžera pričel borbo z novim članom in tudi z novimi sredstvi, ki so mu omogočila, da je po štirih mesecih molka obnovil celo svoj list »Borbo«.

V združeni opoziciji je stvarni položaj že meseci izražen z besedami: na frontah nič novega. Gospodje so v nekaki slepi ulici in zlasti v glavnem vprašanju, za katerega so iskali skupnega programa — v hrvatskem vprašanju so ostali v trenutku, ko so poskušali malo iskrenje govoriti med seboj, na mrtvi točki. Srbijanci združena opozicija ne more sprejeti dr. Mačkovega stališča glede hrvatskega vprašanja, dr. Maček odbija tozadevne predloge srbijanskih združenih opozicionalcev. Pri takem stanju stvari je naravno, da sedaj združena opozicija iz Zagreba in iz Beograda govori v dveh jezikih. Oni v Beogradu so sama borba za svobodo in demokracijo, v Zagrebu se čuje samo glas o sveti pravici hrvatskega naroda. O demokraciji tam nihče ne govori in beseda svoboda se rabi v povsem drugem smislu, kakor z njo operirajo beograjski maršali demokracije. Zagreb živi povsem v duhu nacionalističnega fašizma, ki mu je »Führer« vse in kateremu je njegova volja zakon ne samo v politiki, nego tudi v gospodarstvu in celo v kulturi. Nedejska proslava rojstnega dne dr. Mačka je to v polni meri še enkrat potrdila in če je dr. Pernar v Zagrebu proglasil dr. Mačka kot edinega pravega voditelja in tolmača narodne duše in stvaritelja odrešenih odločitev za sedaj

ŠPANIJA V PLAMENU DRŽAVLJANSKE VOJNE

Položaj v Španiji še vedno ni jasen — Po zadnjih vesteh se revolucionarne borbe vedno bolj širijo in spreminjajo v splošno državljansko vojno

Pariz, 20. julija. r. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih z največjo budnostjo spremljajo dogodke v Španiji. Ker manjajo zanesljiva poročila in ker so telefonske in brzojavne zveze s Španijo še vedno prekinjene, položaj tudi sedaj še ni jasen. Govorja pa je, da so dogodki v Španiji zelo eni in da predstavljajo brzokone odločilno vlogo med skrajno desnico in skrajno levico. Po dosedanjih vesteh se da sklepati, da gre za obupen odpor proti nevarnosti levičarske diktature in morda za zadnji poizkus desničarjev, da se zopet pokuste oblasti, ki je bila tako dolga leta skoro neomajno v njihovih rokah. Vsekakor bo izid tega boja usodne važnosti ne samo za Španijo, marveč za vso Evropo.

Ozadje upora

Početi borbe segajo nazaj do zadnjih predsedniških volitev, ko je bil z veliko večino izvoljen za predsednika republike levičarski kandidat Azaña. Takrat je prišla na krnilo levičarska vlada pod vodstvom Lerrouxa in že od tedaj datirajo ostre politične borbe med desnico pod vodstvom konservativnega krila klerikalne ljudske stranke in med levico, v kateri so se vedno bolj uveljavljali komunistični elementi. Ob nastopu vlade pod predsedstvom Quiroga je sicer izgledalo, da se bodo politične strasti nekoliko pomirile, toda zgodilo se je baš nasprotno. Na levici in desnici se je torbenost stopnjevala do skrajnosti in v zadnjem času skoro ni bilo tedna, ko ne bi bil za beležen vsaj en političen umor.

Pred nekaj 10 dnevi je naposled prišlo do popolnega preloma tudi v parlamentu. Desničarska opozicija je v znak protesta proti diktatorskemu režimu levice zapustila parlament in že takrat zagrozila, da bo pričela z ilegalno borbo.

Desničarska zarota

Kakor kažejo najnovejši dogodki, je desnica to svojo grožnjo tudi uresničila. Desničarji so imeli močno zaslonbo v oficirskem zboru, ki se še vedno ni mogel sprijazniti z izrazito levičarskim kurzum in v katerem je še vedno zelo mnogo prepričanih monarhistov. Voditelj desničarske opozicije Gil Robles je imel z njimi že poprej oobre zveze, sedaj pa je ekval zaroto. Ba se je se je pred štirimi tedni na njegovem stanovanju v Madridu vršil tajen sestanek nekaterih generalov ter vodilnih opozicijskih prvakov. Na sestanku so sestavili načrt, po katerem naj bi izbruhnil naprvo upor med španskimi četami v Maroku ter na Kanarskih in Balearskih otokih. Od tod naj bi se pokret razširil na vso Španijo. Čim bi se ta državni udar posrečil, bi oia imenovana nova desničarska vlada in sicer pod vodstvom znanega voditelja španskih monarhistov Sotella.

Umor Sotella prekrizal račune

Izgleda pa, da so levičarji izvedeli za to nakano desničarjev. To je bil tudi glavni povod, da so dali po policiji ugrabiti Sotella in morda celo naročili njegov umor, ki je prekrizal načrte desničarjev. Potrebno je bilo izdelati nove načrte, toda dogodki so jih prehiteli. Gil Robles je bil v prepričanju, da je vsa stvar je v popolnem redu, odptoval v inozemstvo, da bi tako za primer, da se državni udar poneseči, odvrnil od sebe vsak sum. Svojo družino je že mesec poprej poslal v neko francosko kopalnico v bližini španske meje.

Zarotniki in španski Maroku o spreminjenih načrtih niso bili pravočasno obveščeni in so v določenem času pričeli svojo akcijo. Dočim pa je udar v Maroku pod vodstvom generala Franca na vseh črti uspel, je v Španiji stvari nastala zveča. Prvotna navodila so bila preklepana, novih navodil pa organizatorji upora še niso izdali. Zaradi tega je upor izbruhnil le v nekaterih bližnjih centrih, zlasti v Barceloni, San Sebastianu, Santandru, Kartageni in nekaterih obmejnih krajih.

Levičarski alarm: Republika je v nevarnosti!

Madridska vlada je spoznala, da gre za akcijo, ki je ni podcenjevali. Upor je proglasila za akcijo fašizma ter pozvala vse republikance, naj se združijo v odpor proti udaru desničarjev. Da se bo še bolj podčrtala enotna fronta levičarjev, je vlada pod predsedstvom Quiroga v noči od sobote na nedeljo podala ostavko, nakar je v nedeljo jutraj sestavil novo vlado predsednik parlamenta Martinez Barrios. V svojo vlado je sprejel zastopnike vseh levičarskih skupin ter proglasil za svoj glavni program obrambo republike pred poskusom monarhistično fašističnega prevrata.

njost in bodočnost, kateremu narod sledi, karkoli mu reče, ker poleg njega in nad njim sta samo še vera v Boga in seljaška sloga — potem so take besede pač vredne, da jih govori kdorkoli izmed Hitlerjevih ali Mussolinijevih podpoveljnikov.

V glavnem odboru JRZ so pretekli teden pričeli s pripravami za občinske volitve. Strankine organizacije so bile obveščene da bodo občinske volitve pričele v drugi polovici septembra in da se bodo vršile po banovinah v raznih razdobjih. Iz vodstva JRZ bi hoteli dati občinskim volitvam čisto političen značaj. Voditelji združene opozicije v Srbiji se že sporazumevajo za enoten nastop. Nesporno ta misel tudi dr. Mačeku ni nesimpatična, ker ako se občinske volitve

V enem dnevu padli dve vladi

Izgleda pa, da tudi ta vlada ni našla tolažbe na preveč prijazen sprejem javnosti. Prvi ukrepi, ki jih je izdala vlada, so ostali brez uspešni in upor se je vedno bolj širil. Nekateri edine vojne mornarice, ki so bile poslani proti upornikom v Maroku, so prale na stran upornikov ter skupno z njimi napadle južno-špansko obalo okrog Gibraltarja. tako da so začeli uporniki precej naglo prodirati v južno Španijo. Sevilla, Granada in Cordoba so bile kmalu v njihovih rokah. Vlada je uvidela, da ni kos prevzeti nalogi, ter je zaradi tega že večeraj popoldne podala ostavko. Novo vlado je sestavil general Giralt ki je sprejel v svoj kabinet po večini člane bivše vlade Quiroga in pritegnil še nekatere generale. Tudi notranje ministrstvo je poveril generalu Bozasu, ki je takoj izdal odločne ukrepe, da zatire upor.

Nasprotujoče vesti o položaju

Trenutno se ni mogoče reči, ali mu bo to uspelo. Vesti, ki po ovinkih prihajajo iz Španije, so si tako nasprotujoče, da si je težko ustvariti jasno sliko. Inozemstvo dobiva vesti le preko dveh radijskih postaj. Madridska radijska postaja je v rokah vlade, radijsko postajo v Sevilji pa upravljajo uporniki. Obe postaji oddajata obširna poročila, ki pa so v diametralnem nasprotju. Dočim zatrjuje vlada, da je upor v Malagi in Barceloni popolnoma srt, ter da je vzpostavljena red tudi v San Sebastianu, kakor tudi da so uporniki deloma poraženi že v samem Maroku, objavlajo uporniki preko radijske postaje v Sevilji, da njihov pokret na vse črti napreduje. Po njihovih poročilih so uporniki zavzeli že vso Andaluzijo, prodirajo že v Kastilijo, kjer je Valladolid že v njihovih rokah, in uporniške čete že korakajo proti Madridu.

Poveljnik upornikov v Sevilji je danes

dopolodne izdal proglas, v katerem zatrjuje, da je vsa španska vojska na strani upornikov in da se jim je po večini pridružila tudi že vojna mornarica. Proglas navaja, da madridska vlada samo zaradi tega ni proglasila obsednega stanja, ker ne more več računati na podporo vojaštva. To trditve navidezno potrjuje tudi dejstvo, da je notranje ministrstvo danes dopoldne preko madridske radijske postaje izdalo odlok, s katerim so razrešeni svojih poveljniških mest vsi oficirji in v katerem se naroča vojakom, naj se pokore samo svojim podoficirjem, katerim obljubja vlada povišanje v oficirski čin, če pomagajo pri zatretju upora.

Mobilizacija delavstva

Levičarji so preko svojih organizacij izvršili neke vrste mobilizacijo. Vrhovno vodstvo levičarskih strokovnih organizacij je naročilo, naj delavstvo povsod, kjerkoli bi prišli na oblasti uporniki, takoj proglasi generalno stavko. Razen tega so delavske organizacije organizirale posebno delavsko milico, ki tvori sedaj glavno poro vlade. V južnih pokrajinah je med delavsko milico in uporniki četami že prišlo do hudih bojov.

Krvave borbe v južni Španiji

Pariz, 20. julija. r. Po informacijah agencije Havas so španske čete iz Maroka, pomožene z tujsko legijo popoln gospodar položaja v španskih mestih okoli Gibraltarja. Delavska milica, ki so jo organizirali z vso naglico, je bila povsod poražena in je podlegla boljše oboroženim četam, ki so pod poveljstvom izkušenih oficirjev. Zatrjuje se, da bo general Franco, ki je vrhovni vodja upora, že v teku današnjega dne prišel v Granado, da prevzame vodstvo upora tudi v Španiji sami. V Gibraltaru je prišlo v teku današnjega dne na tisoče beguncev, pa tudi zelo mnogo ranjenecv, ki pripovedujejo, da se vrše v južni Španiji krvave borbe.

Uporniki prodirajo od dveh strani proti Madridu

Na severu in jugu so že zelo napredovali in zavzeli važne postojanke

Pariz, 20. julija. o. Uporniške čete so se pod vodstvom generala Franca začele izkrcavati na španski obali. V Maroku, na Kanarskih in Bajarskih otokih so uporniki absolutni gospodarji položaja. V Španiji pa so zasedli že mesta Palos, Seviljo, Cadiz, Granado, Malago, Almerijo Lorco, Cartagena in Murcijo, torej že vso južno-špansko obalo od portugalske meje do Cartagena. Poveljnik upornikov v Sevilji general Queupio, ki je bil predsednik vojaškega urada bivšega prezidenta Zamore, je po seviljskem radiu objavil, da si je vojska že zagotovila zmago, da je vlada brez moči in odvisna od razbojniških tolpi, ki so pričele terorizirati vso deželo. Uporniki prodirajo z močnimi oddelki iz Seville in Granade v dveh kolonah preko Cordobe proti Madridu. V prvih vrstah korakajo vojaki tujskih legij in maroških domačinov. Sodiijo, da je sedaj pod uporniki zastavami 30.000 borcev. Na raznih krajih je prišlo že do hudih spopadov.

Na severu so uporniki zavzeli Valladolid in Burgos. V Riu Tintu so uporniške čete premagale oddelke delavske milice in zaplenile 14 tovornih avtomobilov, ki so bili natovornjeni z dinamitom. Delavci, po večini mornarji so imeli nalogo razdreti vse ceste, železniške proge, mostove in via dukte. 25 jih je bilo v tem spopadu ubitih.

Revolucionarna vlada v Sevilji

V Sevilju se je med tem konstituirala začasna revolucionarna vlada. Kakor se zatrjuje ta vlada nikakor nima namena obnoviti monarhije v Španiji, nego hoče samo preprečiti komunistični prevrat.

Roparske tolpe plenijo po državi

Radio v Sevilji širi vesti, da so komunisti po Španiji zažgali zadnje dni celo vrsto samostanov in cerkev ter poslopj, v katerih so stanovali znani desničarji. Po nekaterih mestih so mase delavstva tudi že pričele ropati po trgovinah in lokalih, zlasti takih, o katerih je znano, da njih lastniki simpatizirajo s fašisti.

Ultimat upornikov madridski vladi

Snoči so uporniki zagrozili, da bodo bombardirali prestolnico, če se vlada takoj ne vda — Mobilizacija levičarskega delavstva

Madrid, 20. julija. Seviljska vlada je nocoj ob 18. poslala madridski vladi ultimatum, naj se vda, ker bodo drugače revolucionarna letala bombardirala špansko prestolnico. Madridska vlada bi se morala odločiti v dveh urah.

Kakor pa vse kaže, se vlada v Madridu

ne misli vdati. Novi notranji minister general Bozas, ki je bil za časa diktature Prima de Riverie izgnan iz Španije in je več let živel v emigraciji, je izdal vse potrebne odredbe, da se ustanovijo prostovoljni delavski bataljoni. Vlada deli delavskim prostovolcem orožje in streljivo. Tudi predsednik eksekutivnega odbora zveze strokovnih organizacij Largo Caballero je odredil, da mora vse delavstvo v Španiji proglasiti za nedoločen čas splošno stavko in se takoj včlaniti v delavsko milico. Delavci so v nekaterih krajih izbrabli to priložnost in že ustanovili ilegalne delavske sovjete. Delavski bataljoni se v Madridu in drugod formirajo z vso naglico. Po vesteh iz Asturije je na poti v Madrid več tisoč oboroženih rudarjev, ki se bodo stavili vladi na razpolago. Glede na to in neke druge okoliščine sodijo, da se je položaj vlade znatno popravil. Madridska poročila pravijo, da je tudi vojaštvo pričelo odrekati poslušnost starešinam, ki so ga hotele izrabiti za borbo proti civilnemu prebivalstvu. Vojaki prevrat v Barceloni je dočela neuspela. Tudi v Madridu in Malili je bil revolucionarni pokret zatrt.

Upor tudi v Madridu samem

Pariz, 20. julija. g. Posebni poročevalci »International New Service« javlja s španske meje:

Na obmejni postaji Hendaye so potniki, ki so le v največji življenjski nevarnosti mogli prekorati mejo, dali naslednji dramatični opis o bojih za vojašnico Montano v Madridu, katero so imeli v svojih rokah uporniki:

Desničarji so pridobili na svojo stran pešpolk madridske garnizije, ki je bil nastanjen v vojašnici Montano, ki se nahaja sredi mesta. V vojašnici so se sinoči zbrali pristaši raznih fašistično usmerjenih organizacij, po večini mlajši ljudje. Zbralo se jih je več tisoč, nakar so se v vojašnici zabarikadirali in docela vojaško utrdili. Iz vojašnice so začeli streljati na patrolje vladi zvestih čet in na vsakega predstavnika oblasti.

Vlada je postala proti vojašnici vse zanesljive čete, ki jih je imela v Madridu na razpolago. Vlade čete so obstojale iz civilne republikanske garde, iz napadalnih oddelkov in iz oboroženih delavcev in drugih prostovoljcev. Te čete so takoj obklopile vojašnico ter postavile topove. Krog okoli vojašnice je postal vedno tesnejši. Davi ob 7. se je poveljnik vladnih čet z belo parlamentarno zastavo približal vodu vojašnice ter pozval poveljnika uporniških čet v vojašnici, naj se takoj uda. Na oknu se je javil polkovnik, ki je v imenu svojih tovarišev izjavil, da se uporniške čete nečajo udati brez boja. Parlamentarec vladnih čet je nato dal upornikom pol ure za pomislek ter jih je opozoril na njihove brezupni položaj, kar pa očitno ni napravilo nobenega vtisa na upornike.

Ko je poteklo pol ure, so vladne čete pričele iz topov 7,5 cm in 15 cm streljati na vojašnico. Uporniki so odgovorili z ognjem iz topov in strojnico. Ko so vladne čete počasi prodirale proti vojašnici, je topovski ogenj dosegel višek ter je sliči orkanu. Bobneči ogenj vladnih čet je moral pri uporniških četah povzročiti nepopisno paniko. Streljanje iz vojašnice je vedno bolj ponehalo. Očitno je bila morala uporniških čet že zlomljena. Pristaši fašističnih združenj, ki so se nahajali v vojašnici, so pa še dalje streljali s strojnimi. Ob 10.40 je posadka vojašnice spoznala, da je nadaljnji odpor brez smisla ter je razobesila belo zastavo. Nato so baterije vladnih čet prekinile ogenj. Napadalni oddelki vladnih čet so se zelo previdno z ročnimi granatami približali vodu vojašnice, izkaterega so jim prihajali nasproti vojaki z dvignjenimi rokami. Večina od njih je bila ranjena.

Pri preiskavi v posameznih prostorih vojašnice so našli mnogo dijakov in drugih pristašev fašističnih združenj, mrtve. Del vojašnice je porušen. Niti eno okno ni ostalo celo. Ranjence so, v kolikor je dopuščalo njihovo stanje, prepeljali v bolnice, ostale ujetnike pa v policijske zapore.

Uporniki so bili o teh dogodkih obveščeni in se v teku noči že razglasili, da je tudi Madrid že v plamenih revolucije in so tudi tam že uporniki gospodarji položaja. Madridska vlada je te vesti takoj demantirala, vendar pa so se še vedno širile vesti, da je tudi Madrid že na strani upornikov. V tej domnevi so uporniki poslali madridski vladi ultimatum, naj se v teku dveh ur uda. Vlada pa je bila med tem že zopet gospodar situacije in v vsem Madridu je zavladala velikanska navdušenja levičarskih množic, ko so na notranjem ministrstvu izobesili številne zastave, ki so jih vladne čete odvzele upornikom.

Notranji minister omenja v posebnem uradnem poročilu s pohvalo prostovoljce, ki so se doslej izkazali v bojih zoper upornike. Pri tej priliki pa jih tudi opozarja, naj ne odgovarjajo na posamezne osamljene strelje, ker gre v podobnih primerih pogostokrat za provokatorje, ki bi hoteli prostovoljce zapeljati k nasilju in s tem pridobiti večji del prebivalstva za stremenje upornikom.

Proglas madridske vlade

Lizbona, 20. julija. g. Predsednik vlade Giralt je nocoj po radiju izdal na španski narod proglas, v katerem izraža svojo popolno prepričanje, da bo upor kmalu udušen. Proglas je prečital ministrski predsednik sam. Vlada poziva celokupni španski narod, naj ji ostane zvest. V proglasu se izjavlja, da je španski narod globoko ogorčen, da so uporniki uporabili maroške vojake in vojake tujke legije, da se borijo proti špancem. Dalje izraža vlada republikanske gardi, carinskim oddelkom, policiji in delavski milici svojo iskreno zahvalo za požrtvovalnost, ki jo so pokazali. Dalje se izve iz tega komunikacija, da je v Madridu samem prišlo do hudih bojov. Ker se v proglasu ne omenja vojska, sez di, da je ta večinoma prešla na stran upornikov.

Gibraltar, 20. julija. AA. (Reuter) Po zanesljivem poročilu je madridska vlada zaradi hudega položaja ustavila vse bančne posle. Vlada je izdala uredbo o moratoriju za vse dolgove.

Turške čete so snoči zasedle Dardanele

Snoči je bila v Montreuxu podpisana dardanelska konvencija — Velike manifestacije v Turčiji

Montreux, 20. julija. AA. (Havas) Noč ob 22. se bo konference o dardanelskih morskih ožinah uradno končala s podpisom nove konvencije. Nova konvencija bo stopila na mesto čl. 23 lausanske mirovne pogodbe. V drugih točkah ostane ta pogodba še dalje v veljavi.

Sporazum, ki je bil dosežen na konferenci v Montreuxu je izrazil navdušenje v vsej Turčiji. Ob času, ko bo podpisana pogodba, bodo v vseh turških mestih velike manifestacije. Istočasno bodo turške čete zasedle Dardanele. Posamezna mesta bodo z delegacijami prisostvovala tej zasedbi. Položile bodo vence na pokopališčih turških vojakov, ki so padli v bojih za Dardanele.

Pariz, 20. julija. AA. Pišo o zaključku konference v Montreuxu pravi »Jour«, da bo Turčija poslednjič igrala v evropski politiki veliko vlogo. Francija namerava s Turčijo skleniti novo prijateljsko pogodbo.

Ankara, 20. julija. K. Včeraj je predsednik turške vlade İsmet İnönü sprejel italijanskega poslanika Gallia in ga službeno obvestil o sklenitvi dardanelske konvencije. Politiki krogi sodijo, da je Turčija sedaj mnogo na tem, da bi Italija naknadno priznala določbe nove dardanelske konvencije, s katerimi je Turčija spet pridobila popolno suverenost na svojem ozemlju. Kakor pa kaže, bo Italija stavila še razne pogoje, ker sodi, da bi bili njeni interesi v vzhodnem delu Egejskega morja v primeru kakšnega mednarodnega spora lahko resno ogroženi.

Zahvala Ruždi Arasa Jugoslaviji

Montreux, 20. julija. AA. Turški zunanji minister je dal za jugoslovnski tisk tole izjavo:

S konferenco, ki smo jo zaključili noč, smo hoteli najti rešitev v smislu mednarodnega sodelovanja. Vsi so nam šli na roko s tem, da so nam dajali koncesije. Svetu pa smo dokazali, da je mogoče tudi najtežja vprašanja urediti v duhu konsolidacije in z dobro voljo vseh.

Prijatelje spoznamo tedaj, ko je treba pred svetom uveljaviti zahteve, ki se opirajo na pravičnost. V tem pogledu se je Balkanska zveza izkazala v Montreuxu z svojo enotnostjo izredno slogu. To velja tudi za Jugoslavijo, ki spada v Balkansko zvezo. Stališče, ki ga je v njenem imenu zavzel v Montreuxu njen zastopnik dr. Subotić, je bilo takšno, kakršno smo po pravici pričakovali od zavezniške države, s katero nas vežejo neločljivi stiki.

Pošiljam prijateljske pozdrave voditeljem naše velike in prijateljske dežele. Iz vsega srca se zahvaljujem jugoslovnskega narodu.

London snuje nove načrte za pomirjenje Evrope

Anglija namerava predlagati sklicanje konference, ki naj bi uredila tudi vprašanje kolonij

London, 20. julija. AA. Današnje »Times« piše, da bo že v teku današnjega dne prišlo do sporazuma o sestanku zastopnikov Anglije, Francije in Belgije v Londonu. »News Chronicle« pa trdi, da sporazum o sestanku še ni dosežen. Angleži bi na tem sestanku hoteli pomiriti Francoze, na drugi strani pa bi radi dosegli, da bi se tudi Nemčija in Italija udeležili locarske konference, ki bo v mesecu septembru. »Daily Express« piše, da namerava Eden na londonskem sestanku povzeti iniciativo za sestavo novega načrta za pomirjenje Evrope. Ta načrt predvideva regionalne letalske pakete, nato dvostranske pogodbe o nenapadanju med Nemčijo in njenimi sosedmi in končno sklicanje svetovne konference za politična, gospodarska in valutna vprašanja. Na tej konferenci bi se govorilo tudi o kolonijah in o pravični razdelitvi surovin.

Pariz, 20. julija. O. Diplomatske priprave za konferenco treh lokarnskih držav, ki se bo vršila v Londonu, se intenzivno nadaljujejo. Angleška vlada se je postavila na stališče, da je treba že od vsega početka izbiti Italijo in Nemčijo iz rok sleherni argument za protest zaradi te konference, na kateri vladi omenjenih dveh držav ne bo sta zastopani. V to svrhu bo izdan poseben komuniké, ki bo bržkone že jutri objavljen. Foreign Office se je zavzel za to, da se londonska konferenca proglašja za konferenco, na kateri naj bi se pripravila

vse potrebno gradivo za konferenco vseh petih lokarnskih držav. Po angleškem mnenju bi bilo namreč nevarno zbuditi v Italiji in Nemčiji vtis, kakor da zapadno-evropske lokarske države nameravajo v Londonu skovati kakšno zaroto proti ostalima dvema lokarnskima državam.

Kakor kaže, so v Rimu sedaj že pripravljeni zadovoljiti se s konstatacijo, da bo imela londonska konferenca le značaj pripravljalnega sestanka, ki naj bi tehnično omogočil lažji kontakt med vsemi lokarnskimi državami in pripravil osnove za jesensko konferenco. Angleški politični krogi opozarjajo na današnji uvodni rimski »Tribune«, ki ugotavlja, da je Nemčija baš s svojim sporazumom z Avstrijo znova dokazala, da je pripravljena sodelovati pri ostvaritvi evropskega mira. Italija je dokaz za to podala že ponovno. Sedaj je rezervirana le zaradi tega, ker vprašanje Sredozemskega morja še zmerom ni urejeno.

London, 20. julija. AA. (Reuter) Belgijski in francoski poslanik sta danes dopolne obiskala zunanjega ministra Edena. Se, stane treh se bo vršili kakor zatrujejo vnovič, v Londonu. Francoski in belgijski poslanik sta govorila z ministrom Edenom o glavnih smereh namernih razgovorov. Mislijo, da so govorili o vsebini komunikéja, ki ga bo po sestanku treba izdati.

Opozorilo potnikom v Nemčijo

Beograd, 20. julija. AA. Mnogi naši državljani, ki potujejo v Nemčijo, ne jemljejo preveč strogo deviznih predpisov, zlasti v ravnanju z registrirskimi markami. Zato se nahajajo pogosto v prav mučnem položaju. Naši državljani, ki potujejo v Nemčijo, se zaradi tega opozarjajo na te le predpise:

1. Tujec, ki potuje v Nemčijo, lahko vzame s seboj v Nemčijo največ 30 mark in sicer 20 mark v bankovcih in 10 mark v drobižu. Bankovcev po 50 in več mark ne smejo nositi s seboj. Zato tudi dve ali več oseb, ki potujejo v Nemčijo, ne sme vzeti bankovcev po 50 ali več mark s seboj.
2. Tujec s tujnimi valutami ali tujimi devizami mora na nemški meji prijaviti oboje nemški oblastovi, da dobi od njih posebno potrdilo. Le na podlagi tega potrdila sme neporabljeno valuto ali tuje devize vzeti s seboj pri odhodu iz Nemčije. S tem tujim denarjem si lahko kupi tudi vozni listek v krajih izven Nemčije.
3. Tujec lahko potuje v Nemčijo z registrirskimi markami, torej s kreditnimi pisni ali potniškimi čeki, na registrske marke. Ta pisna ali čeki dobe tujci v naši državi pri bankah ali potniških pisarnah.
4. Tujci dobe na podlagi kreditnih pi-

sem ali potniških čekov pri nemških bankah ali menjalnicah registrske marke. Banke oziroma menjalnice si pridržijo poldrugi odstotek provizije.

5. Posameznik lahko dvigne dnevno največ 50 mark, za otroke do 15 let pa po 25 mark. Med olimpijadi od 15. julija do 31. avgusta sme dolžnik dvigniti dnevno do 100 mark za otroke pa do 50 mark.

6. Registrske marke so za izplačilo osebnih potrebščin, ki so združene s polovnim njem, kakor za hotel, prehrano, vožnjo po Nemčiji in podobno. Ni pa mogoče kupovati stvari, ki niso za osebno uporabo. Tako je izključen nakup srebrnega in zlatega naklita, draga kamenja, avtomobilov itd. Z registrskimi markami pa je dovoljeno kupiti tudi vozne listke v kraje izven Nemčije. Ni pa mogoče s temi markami poravnati dolgove tujcev, torej poravnati nemške terjatve.

7. Iz Nemčije lahko vzame samo 10 mark, in sicer v srebrnem ali nikletem drobižu.

8. Če ostane dolžnik dolžan po kreditnih pisni ali čekih, sme ta ostanek poravnati v svoji deželi pri ustanovah, kjer dobi taka pisna oziroma čke.

Deset dni že pogrešajo dva turista

Od 9. t. m. se jurista Janša in Mikšić nista več javila, ko sta se napotila na kratko turo preko Kokrškega sedla

Kamnik, 20. julija. Kakor je na kratko poročalo že ponekdajsko »Jutro«, so planinci hudo v skrbeh, da niso planine zahtevale spet dve novi žrtvi. Deset dni že pogrešajo dva ljubljanska turista, ki sta odšla v Kamniško planino na kratko turo s Kokrškega na Kamniško sedlo. Odkar sta 9. t. m. zapustila kočo na Kokrškem sedlu in se podala v smeri proti Grintovcu, je za njima izgubila vsaka sled. Nihče jih ni od takrat več videl, zato vsi domnevajo, da sta se najbrže ponesrečila. Znanje so naslednje podobnosti:

Dne 9. julija v zgodnji jutranji uri sta se oglašala v Kamniški Bistrici 23-letni turist Vido Janša, sin apelacijskega svetnika g. Janše iz Ljubljane in 27-letni turist Mladen Mikšić, po rodu iz Zagreba, ki pa živi stalno v Ljubljani. Oba sta prišla v Bistrico na biciklih, katere sta potem izročila v shrambo oskrbniku s pripombo, da ju prideta iskati čez par dni. Podala sta se na Kokrško sedlo. S seboj sta imela nahrbtnike in cepine, bila pa sta brez vrvi, kar je znak, da nista nameravala napraviti nobene plezalne ture, ampak samo pot od Ko-

krškega na Kamniško sedlo. To sta tudi rekla oskrbniku na Kokrškem sedlu in vpisala v knjigo smer Grintovec — Skuta. Oskrbnika jima je še izročila pozdrave za sorodnico na Kamniškem sedlu.

Doma sta oba planinca obljubila, da se vrnejo po treh dneh. Razloga pač nista imela, da ostaneta še dalje na planinah, ker nista imela s seboj hrane. Ker že teden dni ni bilo o njih glasu, so bili domači v velikih skrbih in so se obrnili na centralo SPD v Ljubljani, ki je obvestila podružnico v Kamniku, da organizira reševalno ekspedicijo.

Po poizvedbah, ki jih je dobil tajnik kamniške podružnice SPD g. Makso Koželj, oba pogrešana turista nista prišla na Sedlo, kamor sta bila po vsej priliki namenjena. Edina možnost, ki bi opravičila njihovo tako dolgo odsotnost, bi bila, da sta se na poti nenadno premislila in krenila proti avstrijski meji in jo prekorajila ter se zdaj zadržavata onstran meje. Toda ta verjetnost je zelo majhna in za njo ni najmanjšega dokaza, ker sta imela oba naravno, da sta se z izletov in planinskih tur pogosto javljala svojcem in prijateljem.

Skoro izključeno se vidi, da bi v tem slučaju to opustila, saj sta imela gotovo vsaj enkrat priliko, da se javita.

Tudi misel, da bi se obrnila v Losersko dolino in da se sedaj tam zadržujeta, je iz istih razlogov neverjetna, poleg tega pa bi ju kdo videl ali pa bi se vsaj vpisala v knjigo na Okrešlju. Vse to nam vzbuja sumnje, da sta postala žrtev nesrečnega slučaja, kakor letos že trije planinci, na poti pod Grintovcem in Skuto. Morda sta v nenadno nastopivši megi izgubila orientacijo ali pa se jima je udrla pod nogami varljiva plast snega na strmem snežišču.

Podružnica SPD v Kamniku je takoj organizirala ekspedicijo, da pregleda teren med Kokrškim in Kamniškim Sedlom. Danes ob pol 16. so krenili iz Bistrice trije bratje Eriavškovi pod vodstvom izkušenega vodnika Franceta. Tem se bo na Kokrškem sedlu pridružil še četrti Eriavšek. Dvojica bo pregledala spodnje pečine pod prepadi, dvojica pa bo ubrala pot preko snežišč.

Smrt uglednega srbskega učenjaka

Beograd, 20. julija. p. Prošlo noč je umrl v Beogradu v 80 letu svoje starosti vseučiliški profesor Jovan Zujović, član Srbske akademije in bivši njen dolgoletni predsednik. Pokojni profesor Zujović je ustanovitelj beograjskega mineraloškega in geološkega zavoda in Srbskega geološkega društva. Bil je tudi prvi predsednik Srbskega planinskega društva. Njegovo znanstveno delovanje v geologiji je bilo zelo plodno. Njegova znanstvena dela niso bila objavljena samo doma, nego tudi v tujini. Njegovo glavno delo je obširna »Geologija Srbije«, ki je izšla 1897. leta.

Pokojni profesor Zujović je bil tudi politično jako aktiven. V predvojni Srbiji je bil dolga leta poslanec. L. 1905. je bil minister zunanjih del, l. 1907 in 1908 pa minister prosvete. V tem resoru si je stekel posebne zasluge za povzdigo osnovnega šolstva in kmetijskega pouka v predvojni Srbiji.

Napredovanja veterinarjev

Beograd, 20. julija. AA. S kraljevim ukazom na predlog kmetijskega ministristva so povišani: za višjega svetnika 4. skupine prve stopnje dr. Bogumil Zavadil, višji veterinarski svetnik sreskega načelstva v Mariboru, desni breg; za veterinarskega svetnika 4. skupine 2. stopnje sreskega načelstva v Slavoniji Požeški Rudolf Samek, za veterinarskega svetnika 4. skupine 2. stopnje sreskega načelstva v Dolnji Lendavi dr. Anton Sok, za veterinarskega svetnika 4. skupine 2. stopnje sreskega načelstva v Ptuj dr. Viljem Jedlički ter za veterinarskega svetnika 4. skupine 2. stopnje sreskega načelstva v Kamniku Josip Ravter, vsi doslej v peti skupini.

Polovična vožnja za kongres plinar

Beograd, 20. julija. AA. Prometni ministar je dovolil 50% popust na državnih železnih delegatov plinar in vožnjah iz Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske, Avstrije in Nemčije, ki bodo sodelovali na kongresu v Beogradu od 4. do 7. septembra. Popust velja od 1. do 11. septembra.

Iz državne službe

Beograd, 20. julija. AA. V železniški službi sta bila premeščena Mirko Rajh iz Zagreba za inspektorja v V. položajni skupini k osrednjemu skladišču železniškega materiala v Mariboru, in Frano Pagon iz Maribora za višjega kontrolorja v VI. položajni skupini pri osrednjem skladišču železniškega materiala v Zagrebu.

Odhod bolgarskega vojnega atašeja iz Beograda

Beograd, 20. julija. p. Dosedanji bolgarski vojni ataše v Beogradu polkovnik Markov, ki je dalje časa deloval v Beogradu, je bil premeščen nazaj v Sofijo. Danes je odpotoval v Bolgarijo, da nastopi svoje novo službeno mesto.

Henlein pri Hitlerju

Praga, 20. julija. AA. (Havas) Predsednik stranke sudetskih Nemcev Henlein je prejšnji četrtak odpotoval z letalom v London. V soboto se je vrnil z letalom v Prago. Po poročilih listov se je Henlein na povratku spustil v Nürnberg. Mislijo, da je pri tej priliki obiskal Bayreuth, kjer se mudita kancelar Hitler in nemški poslanik na Dunaju Papan. Listi posvečajo Henleinovemu potovanju v tujino razne komentarje.

Turnir v Podjebradih

V XII. kolu je Treybal podlegel Opočenskomu, dočim so bile partije Aljehin—Pirc, Stahlberg—Pelikan, Menčíkova—Frydman, Petrov—Skalička, Flohr—Foltys, Eliskases—Fazekas, Zinner—Thomas in Richter—Steiner prekinjene.

Podjebradi, 20. julija. V današnjem 13. kolu je Fazekas premagal Zinnerja, Foltys Eliskasesa, Thomas je podlegel Richterju, Skalička Flohru, Frydman pa Petrovu. Partije Opočenski—Aljehin, Pirc—Stahlberg in Steiner—Treybal so bile remis, Pelikan in Menčíkova sta prekinila.

Stanje po 13. kolu: Aljehin, Flohr, 9 (1), Frydman 8 in pol (1), Foltys, Pirc 8 (1), Stahlberg 7 in pol (1), Petrov 7 (1), Pelikan 6 in pol (2), Eliskases 6 in pol (1), Opočenski 6 in pol, Richter 6 (1), Menčíkova 5 (2), Steiner 5 (1), Treybal 4, Zinner 3 in pol (1), Fazekas 3 (1), Thomas 2 in pol (1), Skalička 2 in pol.

Avstralija : Nemčija 2 : 1

London, 20. julija. V dublu za Davisov pokal med Avstralijo in Nemčijo je zmagala avstralska dvojica Crawford — Mc Grath nad nemskim parom Cramm — Henkel s 6 : 4, 4 : 6, 6 : 4, 6 : 4. Avstralija vodi torej z 2 : 1. Jutri se vršita ostali single partiji, ki bosta prinesli odločitev.

Zaključek dokazovanja v beograjskem procesu

Danes se začne plejojeji — Prvi bo govoril državni tožilec dr. Djadrov — Proces bo v sredo končan

Beograd, 20. julija. p. V procesu proti Arnaudoviću in tovarišem se je danes zaključilo dokazno postopanje. Izmed nujno pozvanih prič se je oglašila le ena, v ostalem pa so prečitani razne akte in zapisnike o izpovedih prič pred preiskovalnim sodnikom. Jutri in v sredo bodo govorili državni tožilec dr. Djadrov in branitelji obtožencev. Pričakovati je, da bo do srede zvečer proces zaključen.

Razprava se je pričela danes kmalu po 8. uri. Od prič, ki so bile v soboto še pozvane pred sodišče, se je danes zgledal le finančni svetnik iz Sarajeva Milorad Popović. Pripravljeno je bilo parkrat v onem »posebnem poslanskem klubu« in je ob neki priliki opazil Arnaudovića, kako je spravil revolver tipa Steyer iz enega etuja v drugi. Arnaudović je to storil zelo diskretno, vendar ga je opazil. Bil je vojak in zato dobro pozna orožje.

Popović je bil zapričen, nato pa je predsednik pozval imenoma in po vrsti vse priče, ki so bile povabljene k današnji razpravi. Toda nihče se ni več oglašil. Poslanec Novica Popović se je opravičil z boleznijo. Sedaj se mudi v Peči. Tudi narodni poslanec dr. Voja Janjić je poslal iz Mataruška banje brzojavko, da je bolan. Ostale priče pa se niso niti opravičile.

Nato so čitali akte imunitetnega odbora in plenuma narodne skupščine o sklepih, da se obtoženi narodni poslanci izročijo sodišču. Prečitani so akte o vedenju obtoženih narodnih poslancev. Zanimivo je, da je v nekem aktu o Dragiši Milovanoviću rečeno, da njegovo vedenje ni znano in da tudi ni znano njegovo imovinsko stanje. Ta akt je izdala beograjska občinska uprava. Obtoženi Milovanović je ostro protestiral proti navedbam in aktu in naglasil, da je bil dolgo let občinski svetnik v Beogradu in da bi moral na občini že zaradi tega vedeti kako se je obnašal in ali ima kaj imetja.

Prečitano je bilo tudi poročilo tehničnega oddelka beograjske policije o položaju v skupščinski dvorani v trenutku, ko so padli strelji. Poročilo pravi, da je prvi strel zadel v ventilator ob zidu, blizu diplomatske lože, tako da je šel strel preko glave predsednika vlade. Drugi izstrel se je zaril v pod, tretji v vrata. Sodišču so bile v dokaz omenjenih navedb predložene tudi številne fotografije.

Zatem so bile prečitane izpovedi, ki sta jih podala narodna poslanka dr. Voja Janjić in Novica Popović že za časa preiskave. Dr. Voja Janjić je dejal, da je prihod Arnaudovića v dvorano predsednika vlade dr. Stojadinovića po njegovem mnenju rešil življenje. Če bi bil Arnaudović

ostal na galeriji in od tam streljal, bi ga gotovo ustrelil. Arnaudovića je opozoril, naj bo miren, češ da nas vsa Evropa gleda, ker so bili v diplomatski loži prisotni zastopniki skoraj vseh beograjskih poslaništev. O streljih samih je dejal dr. Janjić, da je opazil, kako je Arnaudović nameril revolver na predsednika vlade in kako ga je narodni poslanec Dimitrijević sumil. Arnaudović je bil pijan.

Narodni poslanec Novica Popović je obširno opisal obnašanje Arnaudovića. Sedel je v dvorani levo od njega. Že prihod Arnaudovića v dvorano se mu je zdel sumljiv, ker so bili vsi ostali njegovi tovariši zaradi abstinence odsotni. Posebej je opisal pašozo v narodni skupščini in grožnje, da se bo prelivala kri. Te grožnje je čul od Nenadovića, Vukanovića in Milovanovića. O Arnaudoviću pravi, da ni mogel biti tako zelo pijan, ker se je trdno držal. Obtoženci so protestirali proti Popovićevim navedbam, češ, da niso točne.

Tudi Todor Todorović, predsednik Sejaškega poslanskega kluba je bil zaslišan v preiskavi. Dejal je, da je točno opazoval Arnaudovića, ko je potegnil iz žepa revolver. Ročaj revolverja se mu je zataknil v suknji. Prvi strel je Arnaudović oddal, ko ga je je Dimitrijević že udaril.

Narodni poslanec Živko Danilović je pri zaslišanju v preiskavi izpovedal, da je že dolgo pred atentatom opazil pri obtoženi mu Dragiši Stojadinoviću revolver. Stojadinović mu ga je ponujal naprodaj. Izjavil je, da ne more trditi, da bi bil Stojadinović z udarcem dosegel, da je šel prvi strel proti galeriji.

Minister Vojslav Djordjević je v preiskavi opisal tudi Arnaudovićevo vedenje v dvorani in njegov spor z narodnim poslancem Kunjaševićem. Arnaudović je zelo nespretno potegnil revolver iz žepa. Roke so se mu tresle, bil je očitno vznemirljen. Revolver je naperil proti predsedniku vlade. Čim je imel revolver v rokah, je za njim stekel narodni poslanec Dimitrijević in ga od zadaj objel.

Predsednik dr. Urović je zatem vprašal, ali ima kdo še kaj povedati, kar bi spadalo v dokazno postopanje. Predlogi braniteljev in obtožencev niso bili bistvene pomena, dr. Djadrov pa je vprašal Arnaudovića kje je kupil revolver, o čemer da je že dvakrat podal neskladne izjave. Ali ga je kupil v vlaku med Zemunom in Rumo, ali v Banjaluki? Arnaudović je odgovoril, da je kupil revolver v Banjaluki.

Današnja razprava je bila s tem zaključena. Proces se jutri nadaljuje in bo prvi govoril državni tožilec dr. Djadrov.

Olimpijski ogenj na poti

Včeraj popoldne je v Grčiji startal prvi od 3075 tekačev, ki bodo ponesli olimpijsko baklo v Berlin

Atene, 20. julija. AA. (DNB) Danes ob 10. po vzhodnem času (ob 9. po našem) so se začele v Olimpiji olimpijske svečanosti ob velikanski udeležbi prebivalstva.

Ob 10. so s Kronosovega griča dali znamenje s trobento, nakar je odšlo 15 deklek k staremu stadionu, da vžgejo olimpijski ogenj s pomočjo posebne naprave, kakršne so se posluževali stari Grki, ko so žigali olimpijske ognje. Ko so dekleke zažigale olimpijski ogenj s pomočjo sončnih žarkov in ogledala, so se v ritmičnih pleših napotile k Heraklejevemu oltarju in nato k oltarju v Altisu, kjer so zažigali olimpijsko baklo. Poleg oltarja je stalo 60 mladeničev, sportnikov.

Prvi je govoril župan Pirgoesa, nato pa državni podtajnik Georgopoulos in odpravnik nemškega poslanstva v Atenah dr. Pistor. Po končanih govorih so mladeniči v zboru recitali dve kitici Pindarove osme olimpijske ode v starogrškem jeziku, eden od mladeničev pa je izrekel olimpijsko prisoje. Nato so prečitani v novogrščini in francoščini poslanico ustanoviteljca modernih olimpiad barona de Coubertina. Poslanico bodo obenem z olimpijsko baklo prenesli v Berlin. Vladika iz Pirgoesa je zatem blagoslovil prisotne, šolska mladina pa je zapela grško himno.

S Kronosovega griča je zadonela troben-

ta, topovi pa so oddali 12 častnih strelcev. Na to znamenje je prvi grški tekač Konstantin Kondilis vžgal olimpijsko baklo in odtekel, noseč s seboj tudi poslanico barona de Coubertina, in oljkovo vejo z Altisa. Prenos olimpijske bakle se je začel. Prvi tekač je izginil med Kronosovim gričem in Altisem v smeri Tripolisa.

Atene, 20. julija. AA. Grški tekači bodo izročili olimpijsko baklo bolgarskim sportnikom na grško-bolgarski meji v Kuli. Protokol izročitve bakle je sestavljen takole:

»Da bi s tem plamenom oživel staroolimpijski duh po vsem svetu, da bi se olimpijska misel razširila po svetu in da bi, kakor nekoč v stari dobi, svetila nad narodi zbranimi v Berlinu v tamošnjem olimpijskem stadionu v korist njihovih dežel in vsega človeštva, izročimo sveto baklo kot simbol olimpijskega duha bolgarskim, jugoslovanskim, madžarskim, avstrijskim, češkoslovanskim, nemškimi sportnikom, da jo poneso do Maratonskega stolpa v Berlinu, kjer naj se vnovič zasveti olimpijska luč pod zaščito nemškega naroda v slavo olimpijade.«

Ta protokol bo izročil grški komisar v imenu grških sportnikov bolgarskim sportnikom, ti pa ga bodo v etapah ponesli dalje obenem z olimpijsko baklo na jugoslovnsko mejo.

Naše olimpijske reprezentance

Zagreb, 20. julija. JLAS je na svoji smotni seji določil našo lahkoatletsko reprezentanco, ki bo zastopala našo državo na olimpijskih igrah v Berlinu.

V lahkoatletski reprezentanci so: Ivanović (Concordia), Kovačević (Con.) dr. Narančić (Con.), inž. Stepišnik (Hirija), Mikić (Jugoslavija), Markušić (Slavija), Varadžin, Mohr (Jugoslavija), dr. Buratović (Concordia), Kreva (Primorje), Goršek (Primorje), Bauer (Pančevo), Bakov (Concordia). Določeni so 12 kandidator, od katerih pa je samo pet doseglo olimpijski minimum.

Za veslaške tekme, ki se bodo vršile v Kiezu, je bila določena naslednja reprezentanca: osmerek Krka, šibenik, štirica s krmarjem Krka, šibenik, štirica brez krmarja Gusar, Split, enojka Gusar, Split, dvojka Gusar, Zagreb (Matuaj in Fasačić). Naša veslaška reprezentanca bo to-

rej nastopila v vseh disciplinah.

Določena je tudi naša reprezentanca za rokoborbo, in sicer bantam Toth (Sparta, Zagreb), peresna Šestak (Zrinjski, Koprivnica), srednjetežka Fischer (Makabi, Zagreb), srednja Kiš (Hakoah, Subotica), težka Nagy (Radnički, Sombor). Za rezerve so določeni: v srednjetežki Pircher (Maribor, Maribor), bantam Sshneberger (Croatica, Zagreb), srednjetežka Ivanić (Maribor, Maribor), srednja Fischer (Pekarski).

Sanacija našega nogometa

Beograd, 20. julija. AA. 26. julija bo v Beogradu konferenca o saniranju sportnih in finančnih razmer v nogometnem sportu. Konferenco je sklicalo ministarstvo za telesno vzgojo. Navzgoje bodo po dva delegata vseh nogometnih podsavezov in po en delegat vseh osmih vodilnih klubov v državi. Konferenco bo vodil minister za telesno vzgojo Josip Rogić.

Zagrebaška vremenska napoved za danes: Spočetka vedro, pozneje zlasti na zapadu vedno bolj oblačno, možne tudi nevihte, splošno vroče.

Dunajska vremenska napoved za torek: Pričakuje se nov udor zapadnega zraka,

Naši kraji in ljudje

Pogreb žrtve letalske nesreče Dr. Horn iz Berlina je našel svoj pokoj na Ljubljanskem polju

Ljubljana, 20. julija.

Pogreb četrte žrtve letalske katastrofe, berlinskega pisatelja dr. Wilhelma Horna, ki ga je danes ob 16. Ljubljana spremlila k poslednjemu počitku, je nudil pač eno najturbulentnejših slik, kar smo jih doživeli po nesreči v gozdu nad Spodnjo Hruščico. Daleč od svojcev in domovine je dr. Horn vse te dni ležal v stari, mračni mrtvašnici na pokopališču pri Sv. Krištofu in same tuje roke so bile, ki so mu prinašale cvetje na krsto, sama neznana srca, ki se je iz njih utrla kdaj tih molitev ali težko zadrževana solza. Danes se je Ljubljana že dolgo pred najavljeno uro zgrnila okrog mrtvašnice na starem pokopališču. Matere od blizu in daleč so privedle svoje otroke s seboj, ki niso mogli niti od daleč slutiti, kako strahotno razdejaje lebdijo v spominu nad krstama berlinskega znanstvenika in pisatelja in njegove spremljevalke, in ginljivo jih je bilo videti, kako so se brezskrbno igrali na zapuščenih, preraslih grobovih in trgali rože.

Ob 16 je prišel evangeličanski pastor g. Mihael Schaffer in v mrtvašnici sami opravil prve pogrebne molitve v nemškem jeziku, ki so po svoji miselnosti in iskrenosti čustvenosti napravili na vse prisotne najgloblji vtis, in mnogo je bilo oči, ki so

se na tihem orosile. Nato so pogrebi dvignili krsto, vso pokrito s cvetjem, med katerim je bil tudi lep venec Aeroputa z narodno trobojnicno, in jo preko vsega pokopališča odnesli na voz, ki je pred vodom na Tyrševi cesti. Med špalirjem velike množice občinstva se je formalno sprevod, majhen in skromen, a prav zavoljo svoje skromnosti imponanten in lep. Prvi je stopal pogrebec z večno lučjo v rokah, takoj za križem in za vozom z duhovnikom pa sta dva vranca vlekla stekleni voz s krsto. Med številnim občinstvom, ki je dr. Horna spremljalo na njegovi poslednji poti, so bili izmed predstavnikov naše javnosti tudi upravnik letališča poročnik Nežmah za zrakoplovno komando, sreski načelnik dr. Maršič, zastopnik policijske uprave dr. Fakin in zastopnik Aerokluba dr. inž. Kuhelj. Sredi solnčnega popoldneva se je na evangeličanskem pokopališču na Ljubljanskem polju zgrnila zemlja nad krsto tragično preminulega berlinskega potnika, iz zraka pa mu je v poslednji počastitvi šel ljubljanskega centra Aeroputa dr. Rape, spustil lep venec na grob. Naj bo dr. Wilhelmu Hornu lahka slovenska zemlja!

Truplo grč. Anny Bruglacherjeve odpeljejo jutri z jutranjim brzovlakom v Monako.

Knjiga Vodnikove družbe nagrajena v Berlinu

Ugledna berlinska filmska družba »Tobis« je razpisala v aprilu natečaj za najboljši filmski rokopis iz sodobnega novinarskega življenja, po katerem bo v kratkem izdelala zvočni film. Z ozirom na tempo modernega časnikarstva je bil rok za vložitev rokopisov določen na petih 30 dni.

Na posebno pobudo in po strokovnih smernicah g. dr. Marjana Försterja iz Ljubljane je pisatelj prof. dr. Pavel Brežnik za film predelal svoj roman »Temna zvezda«, ki je lani izšel v Vodnikovi družbi, in ga predložil ocenjevalni komisiji družbe »Tobis« v Berlinu. Kakor poročajo te dni berlinski strokovni listi, je kot edini inozemski konkurent g. dr. Brežnik za svojo »Temno zvezdo« med 2512 avtorji prejel čestito nagrado. Čestitamo!

Lepa svečanost v Gornjem gradu

Gornji grad, 20. julija. V nedeljo je bil v Gornjem gradu slovesno odprt spomenik kralju Aleksandru I. Uredinilec. Vse mesto je bilo okrašeno s trobojnicami in popoldne so se zbirale velike množice gornje-savinjskega prebivalstva, da počaste spomin ljubljenskega kralja ter pozdravijo zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II. Slavnosti so se korporativno udeležila vsa sokolska društva in gasilske čete iz sreza, dalje skavti in planinci iz Osljeka ter zastopniki vseh kulturnih in gospodarskih organizacij gornjegrajskega sreza. Po sprejemu in Spodnjem trgu je sprevod z gornjegrajskega gasilskega godbo in 11 praporov na čelu prisel ob pol 15. na slavnostni prostor. Spomenik je postavljen v šidličnem kotu mestnega parka. Slavnosti so se udeležile tudi številne deputacije iz Ljubljane, Celja in Konjice. Med udeleženci so bili narodna poslanca g. Ivan Prekorski iz celjskega in g. Karel Gajšek iz konjiškega sreza ter bivši narodni poslanec g. Rasto Pustoslavšek.

Iniciativo za postavitev spomenika je dal prajevni odbor Narodne odbrane v Gornjem gradu, ki je častno izvršil organizacijsko delo ter s sodelovanjem vseh kulturnih organizacij iz gornjegrajskega sreza zbral prispevke. Stroški spomenika znašajo okoli 10.000 Din. Spomenik je umetniško delo akademskega kiparja prof. Ivana Sajevca iz Ljubljane.

Točno ob pol 15. se je pripeljal zastopnik Nj. Vel. kralja g. podpolkovnik Martinović. Spremljal ga je član slavnostnega odbora g. inž. Wenko. Godba je zaigrala

O mladinskem mirovnem kongresu v Ženevi

Ljubljana, 20. julija.

Iz akademskih vrst, ki so pri nas dale iniciativo in se z veliko vnemo in resno voljo pokrenile akcijo, da se omogoči udeležba slovenske mladine na svetovnem mirovnem mladinskem kongresu v Ženevi, smo prejeli naslednje pojasnilo:

»Slovenec« je 12. t. m. prinesel vest, da se mednarodna organizacija katoliških študentov »Pax Romana« ne bo udeležila mirovnega mladinskega kongresa v Ženevi, ki se bo vršil od 1. do 7. septembra. Svoje stališče motivira »Pax Romana« s tem, da so se baje večine pripravljanih odborov za kongres v Ženevi polastili skrajni levčarji, zaradi česar ta kongres ne bo mogel doprinese drugega, kakor da se bo izpre-

ga tudi sam in zahoče se mi poti nízol ob Savi, da se naužijem lepote posavskega poletja.

Gorenjca je vabil pevec že pred davnimi desetletji:

Brati nas rod,
brata nas Sava —
pridi na brod
krški a Triglava!

Broj je danes pri Rajhenburgu in ko se popelješ z njim na kranjsko stran, boš ves čas strmel v romantični grad za seboj tik nad cesto in progo: to je samostan molčečih patrov trapistov. Pri Krškem, do koder je le pičlo uro hoda, pa vodi čez Savo širok lesen most ki je mnogo trpel po povodnjah in kljub popravilu še vedno čaka, kdaj in kje dobi trpežnejšega, lepšega naslednika. Bilo je takole v juliju tik pred vojno, ko sem v večernem soncu stopil na krški most in se zagledal v te kraje: kakor v pravljici svet. Večerna zarja je z zlatom in škrlatom obilila sterna poboja, pod katerimi počiva Krško. Idiličen Videm je s slameni samih lepih hiš kavalir iznad sadovnjakov, a zadaj so se smehljale zidane slovečega zelenega Sremita, čigar ime zveni kakor zlahtna kovina v spominu vseh tistih, ki so kdaj srknili požirek pristne zlate starine iz teh čarobnih gor.

Pa grem letos svojo pot proti Krškemu in le ena žalostna nota moti v meni ubranost: slehernega kmeta, ki mu voščim najbolj dan, je sama tožba o vremenskih ne-

vrge v navaden propagandni komunističen kongres.

K temu poročilu je »Slovenec« kot opombo uredništva našel imena in politično usmerjenost nekaterih francoskih podpisnikov proglasa, kar naj bi dokazovalo, da bo ves ženevski kongres le nekako zborovanje komunistov in framasonov, med katerimi ni mesta katoliškim organizacijam, ki bodo »podvojile svoje delo za mir in same priredile svoj pravi mirovni kongres.«

V interesu nemotenih priprav slovenske mladine za udeležbo na kongresu, ki so v kratkem času mogle zaznamovati vidne uspehe, kar potrjujejo zborovanja in sestanki že osnovanih odborov v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj, je potrebno naslednje pojasnilo:

Iniciativo za kongres so dale svetovno priznane osebnosti, sklicuje pa ga Mednarodna organizacija prijateljev Društva naro-

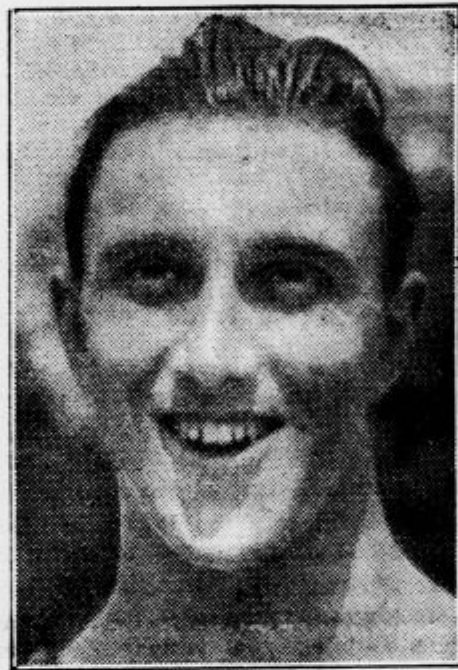
dov. K sodelovanju je bila povabljena preko svojih organizacij mladina vsega sveta, ne glede na razlike verske ali politične pripadnosti, poleg drugih tudi nemška nacionalno-socialistična in italijanska ter japonska fašistična mladina. Na kongresu pa ne bodo sodelovale le ekstremske katoliške organizacije kakor je »Pax Romana«, ki predstavlja le neznamenit del katoliške mladine. Med drugimi so že obljubile sodelovanje avstrijske katoliške organizacije, ki so podpisale apel avstrijskega komiteja za mir, prijavilo pa je svojo udeležbo tudi preko 45 krščanskih in katoliških organizacij.

Zaradi tega je nepristranski pobornikom za udeležbo slovenske delegacije pri mednarodni mladinski mirovni manifestaciji v Ženevi nerazumljivo, čemu se »Slovenec« zaganja v to gibanje, ki mora nedvomno izključevati že vnaprej vsako politično igranje in izkoriščanje mirovnega gibanja za svoje račune. Nepobitno je dejstvo, da bo nemogoč in neupravičen očitke monopolizacije mirovnega gibanja po kaki skupini, če se bodo oprijeli mirovnega dela vse skupine enako aktivno. Enaka aktivnost bo sama izključevala vsako možnost monopoliziranja.

S plavalnega prvenstva v Mariboru

Ekipe Ilirije za skoke — Ilirija si je tudi letos priborila državno prvenstvo v skokih. Drugi od leve državni prvak Zilheri

ANTON CERER, naš rekorder v prsnem plavanju, član Ilirije. Plaval je tudi v stafeti 3X100 m mešano, ki je postavila nov državni rekord.

ZMAJ DEFILIPIS, izborni plavač ZPK, rekorder na 400 m prosto.

Samomor z možnarjem

Zaradi obdolžitve, da je nagovarjal svojo izvoljenko, naj odstrani nezakonsko dete

Ljutomer, 20. julija.

Rani vstajaci našega mesta so v nedeljo ob 4. slišali močan pok kakor iz možnarja, pa si ga niso znali razložiti. Nekateri so mislili, da morda strelja kdo iz samega vesolja, da bo na glavnem trgu velik shod Hodžerove stranke, ki pa se naposled ni vršil. Pozneje se je izkazalo, da je strel končal življenje 29letnega hlapca Jakoba ščavničarja iz Nunske gradbe, ki je bil v službi pri veterinarskem svetniku v p. in posestniku g. Schmidtu. Njegova smrt je v zvezi z najdbo trupla novorojenčka v Globetki, o čemer je »Jutro« že poročalo.

Pri omenjenem posestniku je že kake dve leti služila za dekle 31letna Marija Potčeva, po rodu iz Melincev v lendavskem srezu. Pred kratkim je šla domov, ker je bila noseča, da doma porodi. Ko je bilo

truplo novorojenčka najdeno, so orožniki takoj začeli preiskavo in v kratkem času se jim je posrečilo ugotoviti, da je bila Potčeva Marija tista, ki je bila dete vrgla v potok. Rekla je, da so jo na poti iz Ljutomerja v Melince popadle porodne bolečine in da je porodila pod milim nebom. Otroka je potem vrgla v Globetko. Marija je tudi izpovedala, da jo je nezakonski oče otrokov, Jakob ščavničar, nagovarjal, naj dete odstrani. Ali je ta izpoved resnična ali ne, se menda ne bo dalo ugotoviti, dejstvo pa je, da si je ščavničar to obdolžitev tako vzel k srcu, da je sklenil storiti svojemu življenju konec. Dobil je neznanu kje za dlan dolg možnar, kakršne rabijo za streljanje ob primicijah in zeganjih, in ga po vseh pravilih nabil. Naslonil ga je davi v sadovnjaku svojega gospodarja na poleno, nameril možnar na svoje prsi

nad mesta pa se razgleduje sv. Rozalija, ki gotovo ne bo več dopustila, da bi bilo v Krškem še kdaj treba sežigati copnice...

Vedno preroben se zdi popotniku Videm na štajerski strani Save. Med zelenjem rasto po tratah in gričih iz tal nove hišice, ki se rdeče, nedodelane prijazno smehljajo v beli dan in poživljajo prelepo pokrajinsko sliko, polno vzornih sadovnjakov, vinogradov z gospodskimi zidanicami in vitkih topolov. ki dajejo tem krajem proti Brežicam posebno slikovitost.

V Brežicah ob vročem dnevu ali ob nevihti ni treba več pešati od kolodvora daleč v mesto in požirati prahu, razen če je poštni avtobus, ki vas potegne za 2 Din, že prenapolnjen, kar se prav lahko prime v dajale, ko je dotok izletnikov in letoviščarjev kateri dan kar številni in ko hite v Čateške toplice na obilnatno kuro vsi buji reumatiki. Tudi Brežice so nekam prenovljene zaradi splošnega ugleda, ko so vendar zadnji čas imeli kar dva kongresa. Trgovci kakor vinogradniki so bili z Brežicami izredno zadovoljni. Brežičani in Brežičanke so pa tudi še večkrat v pomembnih o vselem delu obeh kongresov.

Tiho je ob delovnem dopoldnevu po dolgem glavnem trgu. Le iz nove palače sreskega načelnika zgovorno pojo tipke pod prsti spretno in pridne daktilografke. Velik transparent, razpet čez trg, vabi na beneski večer na Krki. Znamenje, da je brežička kopalna sezona v polnem zaletu. Letoviščarji prihajajo. Postavajo v senci velikanskih okroglih stolpov Attemsovega gradu, se umikajo v tišino gostega mestnega parka Hrastince in pod sivimi sončnimi se-

Zopet lepo —
res varovano po
vsakem pranju

Vedno z
GAZELA
TERPENTINOVIM MILOM
Pere res belo!

In ga nato zapeli. Strel mu je grozno raznesel prei. Umri je šele ob 6. jutraj zdravniška pomoč je bila zaman.

Zanimivo je, da se ščavničar in Potčeva na videz nista marala. Če je bila dekla za mizo, ni hotel hlapec iti jest. Hlapec je že nekaj dni izjavljal, da bo storil svojemu življenju konec. Truplo samomorilca so po zdravniškem ogledu spravili v mrtvašnico. Potčeva je zaenkrat še v mrtvosoboški bolnišnici, kjer se zdravi, potem pa pride pred okrožno sodišče. Baje je za svoje dejanje manj odgovorna, ker je duševno nekoliko zaostala.

Z A P E K E

neredno vrenje v debelem črevesu, slaba prebava, glavobol zaradi zaganjenja — prenehajo naglo z uporabo naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice

ena čaša na prazen želodec.

Ogl. reg. št. 15485/33

Vlom na Mali planini pojasnjen

Kamnik, 20. julija

Kakor smo svojčas poročali, je bil 24. junija izvršen drzen vlom v neko planinsko kočjo na Mali planini, katero je vzel v najem od posestnika Janeza Starovasnika iz Podstudenca Ljubljancan g. Pavle Orehek. Ta je kočjo uredil in opremil za prijetno bivanje v poletni in smučarski sezoni. Kakor že mnogo drugih koč tako je tudi ta postala žrtev drznega vlomilca. V koči je neznanec najprej izpraznil slamnjačo in zložil vanjo volnen pokrival, razno kuhinjsko posodo, jedilno orodje in sploh vse, kar je mogel najti. Napravil je sveženj in vse odnesel. Najemnikom planinskih koč povzročajo drzni vlomilci že leta mnogo preglavic. Najemniki so poskušali že vse mogoče, kako bi se zavarovali pred nezaželenimi tatinskimi gosti. Hoteli so že organizirati stražo in napraviti med seboj zavarovanje v obliki fonda, iz katerega bi se izplačevala okradenim in oškodovanim članom pomoč. Kamniški orožniki so pred leti dokazali več vlomov v planinske kočje znanemu Jožetu Prekletu, zdaj pa se jim je tudi posrečilo izslediti vlomilca iz Orehekove kočje.

Po raznih podatkih so kamniški orožniki obrnili sum na 31letnega Lovrenca Starovasnika iz Podstudenca, ki je po dolgem oklevanju in tajanju naposled le priznal vlom. Pokazal je tudi ukradeno posodo, ki ga je skrivljal v senu na seniku, kamor je hodil spat. Orožniki so našli pri njem tudi celo zbirko vitrihrov in ključev in sklepajo, da ima najbrž na vesti še katerega izmed tolikih vlomov v pastirske kočje na Veliki Mali in Gojski planini.

Kupuj domače blago!

Poletje na štajerskem Posavju

Kadar se po deževni noči nasmehlja sinje jutro, se teh naših krajev na štajerskem Posavju dolgo ne nagleda. Vzpel sem se oni dan na Vrh zadaj za Rajhenburgom in s tega, komaj par sto metrov visokega razglednika, se mi je odprl razgled daleč naokrog. Do Snežnika, preko vseh Gorjančev, za menoj se je bočil Bohor kakor velika kula. V njegovem zelenem plašču sivo skalovje Grmade, kjer so nekoč žgali kres, da ga je včelo vse dolnje Posavje in je klical zbeževati ljudi v varno zavetje, ker je šel Turek v deželo. Na vzhodno stran je pogled odprt in se vboje v belo cerkev, v samotne Zdole, ki sanjajo nad gaji, potegnjenimi kakor ravna črta. Daljne gore, sloveča božja pot, se svetlikajo na soncu, kakor da jih oblija božji blagoslov. V nedogled se razprostira ravnica, ki se sprosti izmed poslednjih štajerskih in kranjskih obronkov, nakar se razširi dalje proti Zagrebu, da utone nekje daleč v posavsko in podravsko polje.

Ko gledam samevajoče cerkve na kranjski strani, vinograde proti Velikemu kamnu in Kozjemu, bukovke gaje, ki se menjaajo s pašniki in sadovnjaki okrog samotnih kmetij, pa ko sledim grebenoma, pod katerima si je izdoblila Sava do Sevnice nizdol globoko strugo in se pri Rajhenburgu prerine skozi poslednji ovinek, da nato široko razlita, v soncu se svetlikajoča lagodneje poteka mimo slikovitosti Krškega, ko gledam to sproščeno posavskih krajev proti hrvatski ravnini, se čutim sproščeno-

rodnostih letošnjega poletja, o težkem spravi kme. o slabi žetvi močno polezanega, od uime ugonobljenega žita, največ pa o nesreči posavskih piščekih, bizelskih vinogradov. Za peronosporo je pritisnila plesen. grozdje črni od padla. Kmetje hite po galico, da bodo skropili šestič, sedmič. Pa je ne dobe več, ne pri malem trgovcu, ne pri velikem kupcu v mestu. Podpovprečna letina je z nesrečo v vinogradu lahko za marsikoga usodna. Res, dandanašnji ni prida izkupička z vinom. Tovorniki se oglašajo tako redko, kakor dobitek v razredni loteriji. Po štiri, po pet dinarjev so doslej točili kmetje vino, če se je le kdo oglašil v zidnici. Kako bi sicer bilo za sol in za davke! Pa je vina treba za družino, za teake. Kako bo po letošnji jeseni?...

Zagorci Posavec izteza pred mano desnico v Sremit, ki se böhöti daleč nizdol molčečega Sv. Mohorja. Vidma, in meni: »Ta bo letos kakor lepa, toda slabo rodna ženka!«

Krško mesto navzlec prenovljenemu zunanemu licu, s katerim prijazno vabi letoviščarje, zlasti Zagrebčane, da se pridejo ceneno okrepčat. okopat ali morda s kajkom startat za povratek po Savi, varuje svoj starinski značaj, ki mu ga daje že sama nizka hiša pri gornjem vhodu v mesto, kjer je leta 1693 končal idealnega dela polno življenje prvi poveljevalec slovenskih krajev, baron Vajkard Valvazor. In rodil se je v Krškem mož, ki je poveljalec sveto pismo v svoji sladki materinski: Jurij Dalmatin (1550). Dve zvezdi bi si Krško zaradi njiju lahko prišlo na svoj grb. Cel kilometer na dolgo so nanizane hiše ob hiši, iz-

rodnostih letošnjega poletja, o težkem spravi kme. o slabi žetvi močno polezanega, od uime ugonobljenega žita, največ pa o nesreči posavskih piščekih, bizelskih vinogradov. Za peronosporo je pritisnila plesen. grozdje črni od padla. Kmetje hite po galico, da bodo skropili šestič, sedmič. Pa je ne dobe več, ne pri malem trgovcu, ne pri velikem kupcu v mestu. Podpovprečna letina je z nesrečo v vinogradu lahko za marsikoga usodna. Res, dandanašnji ni prida izkupička z vinom. Tovorniki se oglašajo tako redko, kakor dobitek v razredni loteriji. Po štiri, po pet dinarjev so doslej točili kmetje vino, če se je le kdo oglašil v zidnici. Kako bi sicer bilo za sol in za davke! Pa je vina treba za družino, za teake. Kako bo po letošnji jeseni?...

KOPALIŠČE S. K. ILIRIJE

Sreda, 22. t. m. ob 20.30

Izbirne OLIMPIJSKE plavalne in waterpolo tekme.

Sodelujejo Jug (Dubrovnik), Jadran (Split), ZPK (Zagreb), Viktorija (Sušak), Busk (Beograd), Ilirija (Ljubljana)

z vsemi olimpijskimi kandidati.

Domače vesti

• Letovanje jugoslovenskih dijakov v Var. ni. V Sofijo je prispela 25-članska skupina naših dijakov in dijakin, članov dijaških sekcij jugoslovensko-bolgarskih društev. V Sofiji so bolgarski tovariši izletnike priprave sprejeli. Zvečer so jugoslovenski dijaki nadaljevali pot v Varo kjer bodo preželi mesec dni na letovanju. Na povratku iz Varne bodo obiskali razna bolgarska mesta.

• Kostil bosanskih bojevnikov, ki so zaustavljali prodiranje princa Evgena leta 1697. V Derventu so razstajali zaradi uležnih regulacij neko vakufsko zemljišče. Ko so na tem zemljišču kopali, so našli na velikem množino človeških kosti. Ugotovljeno je, da so bili tam pokopani oni bosanski borci, ki so leta 1697. zaustavljali prodiranje čet princa Evgena Savojkega. Tam, kjer so zadnji našli kosti, je bilo pred dolgi desetletji derventska pokopališče. To pokopališče so opustili že pred kakimi 60 leti. Zemljišče bodo zdaj prekopali, zbrali kosti ter jih pokopali na novem pokopališču.

• Ruska kapelica pod Vrštem. V nedeljo 26. t. m. priredi Ruska Matica tradicionalno romanje k ruski kapelici pod Vrštem. Odhod iz Ljubljane z izletniškim vlakom ob 5. prihod v Kranjsko goro ob 8.26. Ob 11. se bo v kapelici vršila služba božja za duše ruskih vojakov, katerih številni grobovi so raztreseni po tem lepem kraju Slovenije. Ruska Matica vabi k udeležbi na tem romanju vse v Sloveniji bivajoče Ruse in svoje jugoslovenske prijatelje.

• Stipendije in mesta v konviktih za dijake. Predsedstvo Hrvatskega kulturnega društva »Napredak«, podružnice v Ljubljani, objavlja, da je osrednja uprava HKD Napredka v Sarajevu razglasila z okrožnico, da bo za šolsko leto 1936-37 odobrilo: 135 mest v konviktu v Sarajevu, 35 v konviktu v Mostarju, 20 v Banjalu, 22 za ženske konvikte v Sarajevu in stipendije za visokošolce in srednješolce v skupnem iznosu 180.000 Din letno. Odobrena proračunska vsota znaša skupno 2.452.000 Din. Po odobrenju prosvetnega ministrstva se bodo sprejemali dijaki iz vseh banovin. Prednost imajo oni, ki so stipendije že uživali. Prošnje je treba predložiti po podružnici na predpisnem obrazcu. Na osrednjo upravo »Napredak« poslane prošnje ne bodo upoštevane. Prošnji, ki je ni treba kolkovati, naj se predloži šolsko spričevalo, krstni list in izkaz o siromaštvu, vse v prepišu. Prepis bo podružnica overovala. Prošnje je treba predložiti podružnici »Napredak« najkasneje do 1. avgusta. Pozneje predane prošnje se ne bodo mogle upoštevati v nobenem primeru. Posebno se bo polagala pozornost na to, da se bo o tem obvestila osrednja uprava, ako je prošilec, odnosno njegov stariš član »Napredka«, ako deluje kdo od njih za Napredak in kakšno je njih premoženjsko stanje.

• Upokojen je na lastno prošnjo nižji vojaški kontrolor I. razreda Franjo Malgaj in obenem preveden v rezervno. Ob tej priliki je bil odlikovan z redom jugoslovenske kro-ne IV. stopnje.

• Dolgotrajna stavka v kamnolomih v Slavski Orahovici. Ze 50 dni stavka velika množica delavcev, ki so zaposleni v kamnolomih barona Gutmanna v Slavski Orahovici. Delavci so delali za zelo nizke meze in niso imeli nobene kolektivne pogodbe. Ko so pred 50 dnevi zahtevali kolektivno pogodbo, je vodstvo podjetja kratkoročno izjavilo, da ima toliko zaloge kamena, da lahko obrat v kamnolomih reducira na minimum ali pa sploh za dalje časa ustavi. De-

lavci so bili oprezní in niso hoteli zapustiti kamnoloma, ker so domnevali, da bo podjetje najelo kake druge delavce iz rečnih okoliških vasi, ker ne kaže ustaviti ali reducirati obrata. Organizirani delavci so se obrnili na Delavsko zbornico in na sresko načelstvo s prošnjo za posredovanje pri pogajanjih. Pogajanja so bila uveljavljena, a so se takoj razbila, ker podjetje ni hotelo ničesar slišati o uvedbi kolektivne pogodbe. Potem je izbruhnila splošna stavka, ki še ni končana. Delavci so ostali v svojih barakah okrog kamnolomov in skrbijo za to, da ne pridejo nove delovne moči iz okoliških vasi. Tudi sresko načelstvo je že nekajkrat posredovalo in zdaj upajo, da bodo novo uvedena pogajanja baš pod pritiskom oblasti sporazumno zaključena in da bodo delavci deležni kolektivne pogodbe.

• Najcenejši poštni promet. Mala vas Dobrica na jugu Hercegovine, 21 km daleč od Stolca, ima vsakega pismonošo Vula Smalhodžića, ki je po vsem okolišju čistan zaradi požrtvovalnosti pri izvrševanju napore službe. Povprečno preloži Vule na dan na svojem velikem goratem področju Dobrica-Stolac kakih 42 km. V najhujši poletni vročini, kakor tudi v najhujši zimi nosi po kozihih stezah težko vrečo pisma in zavojčkov. Kilometraž tega poštnega dela na mesec znaša nad tisoč kilometrov. Plača za to službo pa znaša mesečno 100 Din. To je pač najcenejši poštni promet na vsem svetu, ker pride samo kakih osem par na kilometer

ZVONCI KINO SOKOLSKI DOM v Šiški, telefon 33-87

Veselite se, petje, godba in pristen dunajski humor v opereti

NA LEPI SINJI DONAVI SZÖKE SZAKALL, ADELE KERN, URSULA GRABLEY.

V torek, sredo in četrtek ob 1/9. uri

V soboto:

DONOGOO TONKA

z Anny Ondro.

• Grdo izkoriščanje delavcev. Dočim se uprava rudnika Trepče pri Kosovski Mitroviči trudi, da bi izpolnila vse zahteve po nedavnem medzmen sporu sklenjenega sporazuma, je bilo te dni postopanje nekakega nadzornika v tem obratu skoraj povod nove stavke. Nadzornik Peter Karolija, ki ima pod svojim nadzorstvom kakih 70 delavcev, je nekaterim rudarjem pretil, da jih bo spravil iz službe, ter jih s takimi grožnjami prisilil, da so mu dajali nekaj od svoje krvavo zaslužene meze. Od drugih pa je izsiljeval denar na ta način, da jim je grozil s premeštitvijo v druge rove, kjer so meze dokaj nižje. Grdo izsiljevanje je izvrševal tako previdno, da je ostalo precej časa prikrito, ker so bile žrtve tako preplašene, da niso upale govoriti. Neki rudar, ki je bil hudo izkoriščen in ni mogel več dati izkorisčevalcu denarja, je naposled izpregovoril in takoj je bilo vse odkrito. Delavci so zahtevali od podjetja odpust nepoštenega nadzornika.

• Spor med fjakterji in avtomobilisti. V mnogih krajih so avtomobilisti že popolnoma izpodrinili fjakterje. V Rumji pa sta do zadnjega časa oba poklica še nekako držala ravnotežje, delež si področja. Lastniki takšnih fjakterjev so imeli dogovor, da bodo avtomobilisti prevažali samo one ljudi, ki niso iz Rume in ki se vkravajo v zagrebške vlake, dočim bodo domačine iz Rume do železniške postaje kakor doslej še vedno prevažali izvoščki. V zadnjih dneh pa je rumski avtoBUS tudi na tej progi delal fjakterjem konkurenco in to je bil vzrok hude mržnje. Pomočjo so

fjakterji na avtoBUSu, ki jim je dal konkurenco, razbili vse šipe. Pri sporu pa avtomobilisti niso prav za prav krivi, ker se prebivalci Rume niso zmenili za stari dogovor med izvoščki in avtomobilisti in so se raje posluževali avtoBUSa.

• Zdravnik osumljen detomora. Tudi Beograd ima svojo zamotano abortus-afero. Zaprli so zdravnika Pančo Stojanovića, ki ni samo osumljen, da je odpravljajal plod, marveč ga neka njegova služkinja, ki mu je pomagala pri operacijah, tudi dolži, da je umrl ti živorojeno dete. V zaporu so pridržali tudi služkinjo in zaslili so še več žena, ki so se zatekale v dr. Stojanovićevo ordinacijo.

• Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

• Eno srce — ena radenska

• Pelikan terpeninov milo za pranje v trdi vodi, najzvestejši pomočnik slovenskih gospodinj.

Iz Ljubljane

u— Nenadna smrt duhovnega svetnika Andreja Azmana. V nedeljo malo po 20. uri je duhovnega svetnika in kateheta meščanske šole Andreja Azmana, ki ga je Ljubljana cenila kot zgledega duhovnika in dobrega družabnika, na sprehodu na Miklošičevi cesti blizu Delavske zbornice zadela kap. Reševalci, ki so jih pasanti policijali na pomoč, so ga nezavestnega prepeljali v bolnišnico, a vsako upanje na rešitev njegovega življenja je ostalo zaman. Pokojnik je bil po rodu iz Kroke in je umrl skoraj 62 let star. Duh. svetniku Azmanu, ki je svoj čas kaplanoval v Boh. Bistrici, Borovnici, Poljanah nad Škofjo Loko, Sevnici in Postojni, bo naša javnost ohranila topel spomin. Pogreb njegov bo danes ob 16.

u— Proslava sv. Kristofa, patrona avtomobilistov. Zupni urad sv. Cirila in Metoda nam je poslal: V soboto na dan sv. Kristofa, patrona avtomobilistov, priredi Združene slovenskih avtomobilistov, 9. dopoldne proslavo svojega patrona pri Sv. Kristofu v Ljubljani. V ta namen bo v cerkvi sv. Kristofa maša z nagovorom, po maši pa pred cerkvijo blagoslovitev avtomobilov in motornih vozil vseh vrst. Avtomobili pridejo v »procesijo« pred cerkev sv. Kristofa, kjer bo vsak avto dobil svoj blagoslov. Plakete sv. Kristofa se bodo dobile pred cerkvijo. Po vseh večjih mestih sveta prireja razne avtomobilске organizacije za praznik sv. Kristofa velike javne slovesnosti. Namen teh slavnosti je javnosti od leta do leta pokazati napredek avtomobilizma, ki je zelo zanesljiv barometer napredka ali nazadovanja narodnega gospodarstva. Zato se na to letošnjo proslavo sv. Kristofa prihodnjo soboto vabijo vsi lastniki avtomobilov, avtoBUSov in motociklov. Vozila se postavijo v vrsto od cerkve ob Dunajski cesti. Združene avtomobilistov proslavi letos na ta dan tudi 25letnico, odkar se je 11. julija 1911. pojavil na ljubljanskih ulicah prvi avtomobil.

u— Začasni preiskovalni sodnik Sodnik okrožnega sodišča dr. Aleksander Grobelnik, ki je bil do nedavna tajnik pri kassacijskem sodišču stola sedmorice v Zagrebu, je začasno prejel vodstvo sodno-preiskovalnega oddelka IX. na okrožnem sodišču v Ljubljani. Ta oddelki je poprej vodil g. Fran Gubenšek, ki je bil imenovan za sodnika sreskega sodišča v Slov. Konjicah.

u— Nove oficirske legitimacije naj dvignejo v sredo 22. t. m. pri poveljstvu ljubljanskega vojnega okrožja v Maistrovi ulici, v Ljubljani bivaajoči rezervni častniki z začetno črko O, P. in R.

u— Koslerjeva hiša v Šelenburgovi ulici prodana. Po starinskem slogu znamenito hišo pok. Josipa Koslerja v Šelenburgovi ulici št. 3 je kupila Hramilnica dravske banovine v Ljubljani za 2.650.000 Din. K hiši spada obsežno dvorišče in zelenjard. Prvotno je bil pri sreskem sodišču podan predlog, da se ta hiša prodaja na javni prostovoljni dražbi. Vzkljena cena je bila določena za 3.000.000 Din. Ker ni bilo interesov, je dražba odpadla.

u— Razne izpizmembe posesti. V zemljiški knjigi je bilo v prvi polovici tega meseca zaznamovanih več zemljiških transakcij. Stavbno podjetje inž. Josip Deked v Ljubljani je kupilo v k. o. Spodnje Pirniče pod Šmarno goro od 4 posestnikov večji kompleks v izmeri 10.860 m² za 70.807 Din. Za parcele pod Šmarno goro, zlasti ob Savi, vlada veliko zanimanje, ker tam mnogi Ljubljanci grade svoje letne hišice in kopalne kabine. Nastala je okoli Vikereh in Pirnič še velika letna kolonija Ljubljancev. Stavba združga »Mirni dom« je prodala škofiškemu duhovskemu semenišču par. št. 218/3 k.o.

Petersko predmestje I. del v izmeri 2103 m² za 126.119 Din. Semenišče namrava baje zgraditi večje duhovniško zavetišče.

u— Utenci I. državne deške meščanske šole v Ljubljani (Prule) se pozivajo, da se polnoštevno udeležijo pogreba kateheta g. Andreja Azmana, ki bo v torek 21. t. m. ob pol 16. dopoldne. Žbirališče ob 15. pred cerkvijo sv. Jakoba. Upraviteljstvo.

u— Davní obvezniki II. skupine se opozarjajo, da so seznanili osnove o pridobitni na vpogled v mestnem odpravnistvu. Mestni trg 27, III. nadstropje, soba št. 48 ob 20. do včetršev 27. t. m. med uradnimi urami. Več je razvidno iz razpisa na mestni deski.

u— Vojak utonil na Spici. V nedeljo popoldne se je v Gruberjevem kanalu na Spici kopal 22letni podnarednik Nikola Stanković iz bolničarske čete. Bil je izvrsten plavalč in rad je skakal v vodo ter zraven za šalo klical na pomoč. Tako se je tudi v nedeljo okrog 18. vrgel v strugo, a kmalu je priplaval na površje in kričal kakor da se potaplja. Kopalci se niso zmenili zanj, a ko je vnovič izginil pod gladino in ga dolgo ni bilo nazaj, so ga šli iskat. Medtem pa je tok njegovo truplo že odnesel s seboj — očitno ga je bil zgrabil krč in je utonil. Po rodu je bil pokojni Stanković iz Caribroda.

u— Huda motociklistična nesreča. V nedeljo je kmalu po polnoči prišlo na Tyrševi cesti blizu stadiona do nevarnega karambola, pri katerem je dobil zelo hude poškodbe 26letni zasebni uradnik France Gradišek iz Bolgarske ulice, ki je služben pri Akademski založbi v Šelenburgovi ulici. Vračal se je z motociklom iz Domžal, pred njim pa je vozila kočija, ki se je iz neznanega razloga zibala zdaj na levo, zdaj na desno stran Gradišek je zamaš opozoval vozni in si prizadeval, da bi kočijo na kak način prehitel. Na lepem je kočija napravil spet nagel zavoj na levo in motocikel se je tedaj z vso silo zalezel v njegov voz, da je Gradišek na mestu obležal nezavest, s hudimi ranami na glavi in po životu. Iz kolonije železniškega fonda so brž telefonirali po reševalce, ki so Gradiška prepeljali v bolnišnico, voznika pa so odvedli na stražnico. — Včeraj dopoldne je prišlo do manjše prometne nezgode na Bleiweisovi cesti, kjer je katesarkar z močnim sunkom zadela ob 66letno branjevko Franciško Petričovo iz Borovnice. Petričovo so morali z razbitim kolonom prepeljati v bolnišnico.

u— Prah zasipa hiše in vrtove ob Dolenski cesti in seveda tudi pasantom ne prizanaša. Dolenska cesta je močno frekventirana, ko od zore do pozne noči po njej neprestano drivjo avtomobili, in zato menda najtežje čaka na nove škropilne avtomobile, ki se nam obetajo za prihodnje poletje. Prebivalci se pričakovali, da bo tako frekventirana cesta že letos v večji meri deležna škropljenja z napravami, ki so na razpolago. Ko je vse telo od prahu in ko se ljudje s težko muko izotajajo iz prašnih oblakov, se jim zdi čudno, da predstavljajo prostor pred neko gostilo pravo oazo v prašnem morju. V začetnju so nekateri morda iz hudomušnosti, morda pa na kak drug način prišli na misel, da je ta prostor deležen blagodejnega škropljenja zaradi tega, ker tam vozniški dobitjo kaj mokrrega in hladilnega. Koliko je resnice na tem, seveda ni mogoče dognati, prijena oaza pa je vendarle med brezmejnimi prahom.

u— Vrečo so mu dali tež glavo. Med delavci opakearne Emone na Brdu je včeraj prišlo do nenavadno strogega, neumljenega obračuna, katerega žrtve je postal 29letni Matko Dolar. Tovariši in sosedje so imeli neko zadevo zaradi tihopolstva z vinom med s.o. pa so osumili Dolarja, da jih je izdal. Maščevali so se na precej strahovit način, ki nam je znan iz starejših romanharskih in rokovanjskih zgodb. Zanjli so ga in mu vrgli vrečo čez glavo, nato pa tolkli po njem na slepo srečo, dokler ni nezavesten obležal pod udarci. Dolarja so reševalci prepeljali na kirurški oddelk, z dogodkom samim pa se bavi policija.

Iz Celja

u— Za poslopji mestne narodne in meščanske šole razpisuje mestna občina zidarska, tesarska, mizarska, slikarska, tapetarska, kleparska, žično industrijska, ključavničarska in plekarska dela. Proračunski osnutki in natančnejše informacije se dobijo v mestnem tehničnem oddelku v sobi št. 20. Pravilno kolkovane proračune je treba oddati v zaprtem ovoju z označbo dela do 23. t. m. opoldne na mestnem poglavarstvu.

u— Nesreča pri kopanju. Pri kopanju v Hudinji je splezal 14letni gimnazijec Anton Kramar iz Trnovca, sin sodnega oficila pri sreskem sodišču v Celju, na hrast. Izgubil pa je ravnotežje, padel z drevesa in si zlomil desno roko. Deček se zdravi v bolnišnici.

Ako trpite za boleznimi dihalnih organov boste ozdraveli v jednem kopališču LIPIK

u— Seja mestnega sveta bo v petek 24. t. m. ob 18. Na dnevnem redu so poročila odborov.

u— Jablana cvete v juliju. V naše celjsko uredništvo je prinesel dijak Dušan Zgonc iz St. Jurija ob juž. žal. svež cvet bobovca, ki ga je utrgal z jablane pri svojem domu.

u— Novi izhod na železniški postaji bo treba opremiti s primerno streho. Ob dejavnem vremenu morajo potniki, ko odhajajo pri izhodu vozne listke, često polagati prtljago na mokra in blatna tla, pri čemer se prtljaga onesaži in kvari. Zato prosimo železniško upravo, da bi čimprej odobrila še kredit za napravo strehe pri izhodu. Stroški za to zares potrebnost delo itak ne bodo visoki.

u— Nedopustna praksa. V nedeljo dopoldne je bil v mestnem parku koncert. Prireditelji so zaprli vse dohode v park in zahtevali tudi od ljudi, ki so se šli kopat v moško in žensko kopališče, ter od prebivalcev Lisc, ki so hodili v mesto ali se vračali domov, 3 Din vstopnine. Ljudje so odločno protestirali, pa ni nič pomagalo. Kdor ni plačal, je moral po velikem ovinku čez Miklavški hrib. Take nedopustne omejitve bo treba v bodoče preprečiti, ker škodujejo tujskemu prometu in tudi domačemu prebivalstvu.

u— Prometna nesreča. Ko je stopal 71letni občinski delovnja štefan Zupane iz Dobrine pri Zsumu v nedeljo po cesti v Ljoki pri Zsumu, ga je posestnikov sin Franc Piko iz Loke podrl s kolesom na tla. Zupane si je pri tem zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

u— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 večletim ljubcem je minjal in zvočni teden.

Iz Maribora

u— Vazno za obiskovalce »Mariborskega tedna«. Kakor smo že ponovno poročali, se bo vršil jubilejni »V. mariborski teden« od 1. do 9. avgusta. Na prireditvi bo poleg mnogih kongresov, kulturnih in športnih atrakcij tudi mnogo zanimivih in nadvse poučnih razstav. Vse razstavalce opozarjamo, da se morejo poslužiti ugodnosti polovične prevoznice svojih razstavnih predmetov, sklicujoč se na rešitev generalne direktorije drž. železnice št. 36149—36 od 4. aprila 1936. Poleg tega imajo vsi obiskovalci »V. mariborskega tedna« ugodnost polovične vožnje v času od 30. julija do 11. avgusta na podlagi železniške legitimacije K 13 po ceni 2 Din. Ves čas »Mariborskega tedna« bo posloval pri Putnjikov poslovalnici na glavnem kolodvoru stanovanjski urad, ki že sedaj sprejema prijave vseh prostih stanovanj v Mariboru.

u— Senzacija filatelistične razstave na jubilejnim (V. Mariborskem tednu) v času od 1. do 9. avgusta bo prav gotovo kompletna evropska zbirka znamk, ki bo štela preko 22.000 eksemplarjev. Te znamke bodo na razstavi razkazovali in tolmačili filatelistični strokovnjaki.

u— Obrtno nadaljevalna šola v Mariboru začne z vpisovanjem vajencev in vajenk v nedeljo 2. avgusta. Vpisovanje bo vsak dan do 20. avgusta na mestnem poglavarstvu in sicer ob delavnikih od 10. do 12., ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11. ure. Javiti se morajo vsi soloobvezni vajenci in vajenke. Vpisovalni rok se ne bo podaljšal, ker se začne pouk v začetku septembra.

KINO IDEAL

Danes vefilim

PESEM GAUČA

Romantična opereta

z Gladys Swarthout, John Boles

Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri.

mo poskusiti kopal v zdravilni vodi, ki vre iz pipe v kadunjo vroča nad 54 stopinj, da se kadil od nje in zardiš kakor rak, čim stopiš vanjo. Hudi revmatiki vzdržijo precejšnjo višino te prirodne vročine. Kdor pa je sibiškega srca (zaljubljeni pozor!) si bo vodo primerno ohladil. Njena radioaktivnost je izredna. Uprava kopališča zatorej ne prevzema odgovornosti za posledice kopeli, če kopalca prej ni pregledal zdravnik. Sploh pa je bivanje v kopeli »uradno« omejeno na največ pol ure.

Opoldne sodajo gostje zadovoljni h kosilu, čela in lica jim se gorijo od vročokopeli in komaj se ohladijo z izvrstnim pridelkom bližnjih gor. Blizu restavracije stoji Ferdinandov virec, kjer si lahko narpaš tople vode iz srca zemlje. Ampak če je nisi za zdravje potreben, ti ne pojde v slast. Ne, resnično: navadna voda še v skorju ni dobra. Čateški termalni vir pa je za zglobe in ude lahko prvostopen, toda za želodec odločno pregorak!... Kaj bi se torej čudili, če gostje rajši segajo po vinču. Izvrstno se jim pokaže le k sami zunanosti. Kaj izredno lepo je med gosti število častitljivih župnikov in obilnih kmečkih marm. Njihova oblika cika na pregovor: dobra pupca in papca, nu, pa se putika prethotapcal... Lastnik Attems, ki sicer razprodaja marsikatero parcelo ob objektu graščanskega veleposesta, bo čateške toplíce nedvomno obrnil svojemu plemenitemu rodu. Do 120 gostov lahko sprejme. Pod streho in obisk je vsako leto dobor, ob nedeljah kar imeniten. Ali pa kani

lastnik kdaj modernizirati svoje podjetje, o tem pa bogovi vtrajno molčijo.

Proti Brežicam se vračam po drugi strani Save, prepeljal sem se z brodom za pol dnanja v vas Mostec, ki je že močno podobna naseljem onkraj Sotle. Tu je poslednji jezik slovenske zemlje. Dalje ob Savi so še Sela. Mihalovec, naposled Rigonci. Na-

rečje prehaja polagoma v hrvaščino — ali kaj bi o tem! Sotla je preneznatna, da bi bila meja, zemlja je enotna, ljudje tu in onkraj enakovredni, dobri, pošteni in zli, kakor povsod... Velikanske regine pozdravljajo potopnika z gosto poraslih vrhov pred lepimi hišami ob cesti, kakor da mu hočejo dopovedati: še je lepo na svetu! — tr.

Kje bo stala meščanska šola v Litiji

Ze večkrat in v več časopisih se je pisalo o meščanski šoli v Litiji. Svoječasno o njeni potrebi sploh, pred kratkim pa, kje naj poslopje stoji. Če bi ne imel vtisa, da litijski poročevalci raznih listov dopisujejo predvsem radi honorarja, ne pa, da z objektivno kritiko koristijo stvari, bi podpisani in tudi občani morda vsaj malo uvaževali njihove članke. Ne oglašam se torej radi dopisnikov samih, ker žnjimi smo si vsi domačini, ki jih poznamo, na jasnem. Pisem radi tega, ker sem imel vtis, da so gospodje iz Ljubljane ne poznavaajo dopisnike in razmere, bili pod vplivom časopisnih poročil ali priliki komisije, ki se je vršila 11. t. m. v svrhu določitve stavbišča za novo meščansko šolo v Litiji. Posebno pa pod vplivom »Slovenčevega« dopisnika, katerega po vrhu vsega tate brezmejna strankarska zavist in zagrizenost. Ako bi temu ne bilo, tako, sem prepričan, da bi bila komisija uspešno završila svoje delo in definitivno določila stavbišče na predlog občinskega odbora.

Če bi gospodje ne bili pod tem vplivom, bi se gotovo ne trudili prepričati nas, da je Dobrava v vsakem pogledu najidealnejše stavbišče za zgradbo meščanske šole. Prepričati so nas hoteli, da je na Dobravi dovolj zraka, poleti neizmerno dosti sonca, pozimi je pa za zdravje naših kmečkih otrok nujno potrebno, da jih dobavskva burja pošeno prepiha in obrije, kar vse je za meščanskošolsko mladino, ki je že v pubertetnem razvoju, posebno priporočljivo. Zalostno pri tem je to, da gospode finančna plat zgradbe najmanj zanima. Upajo si celo trditi, da bi bila razlika zidave na Dobravi ali v Litiji prav malenkostna. Pri vsem tem pa je ostalo vprašanje preskrbe dobre pitne vode po komisiji nereseno. Če bi bila Dobrava res tako idealno stavbišče, se vprašujem, zakaj si gospodje dopisniki niso zgradili svojih hiš na Dobravi. Zakaj »Slovenčev« članek, ki ima pri prosvetnem društvu prvo in zadnjo besedo, ni poskrbel, da si društvo zgradi svoj dom na Dobravi? Mi vemo, kakaj tako in tudi kam

pes taceo moli. Le gospod Mahkovec, ki je lastnik parcele, na kateri se bo zgradil prosvetni dom, in lastnik sosedne parcele, na kateri bi se naj zgradila meščanska šola, še tega ni pogruntal.

Občinski odbor in upravni odbor meščanske šole sta o stavbišču dovolj razmišljala in sta tozadevno popolnoma kompaktna in edina, če tudi »Slovenec« s posebno naslado poroča, da se je od 24 odbornikov udeležilo komisije samo sedem. Kot najbolj primeren prostor se je določila Mahkovecova parcela nasproti sedanje osnovne šole. Za to, parcelo govorijo pred vsem gospodarski interesi trga in pa finančni razlogi. Istočasno bi se z zidavo meščanskošolskega poslopja na tej parceli (kar ni nič manj važno) vsaj nekoliko popravila pogreška, ki so jo storiili naši predniki s tem, da so postavili lepo zgradbo okrajnega sodišča in osnovne šole zadržaj za Svetovo hišo in za nameček obrnili pročelja stavb na zapadno stran proti železnici. Tako so onemogočili vsak razvoj trga v tej smeri proti Grbinu in povzročili, da bodo naši potomci imeli znatne stroške z odkupom Svetovega poslopja, ki se mora prej ali slej v interesu razvoja kraja podreti.

Proti predlogu občinskega odbora in upravnega odbora meščanske šole, da se zgradi novo poslopje na Mahkovecovi parceli nasproti osnovne šole, niso mogli gospodje izvedenci in strokovnjaki doprinesti nobenega stvarnega argumenta. Ugovarjali so nam zgolj iz že omenjenih razlogov. Gospod inženjer Čulk je navajal, da se na predlagani Mahkovecovi parceli ne more do-

voliti gradnja v prvi vrsti iz arhitektonsko-estetskih ozirov, češ da bi novo poslopje meščanske šole zakrivalo pogled iz železnice na sodišče in osnovno šolo. Zato predlaga, da bi se zgradilo novo poslopje na parcelah v podaljšku in liniji osnovne šole. Nas prav veseli če se gospodje vozijo po železnici samo zato, da občudujejo arhitektonsko estetiko naše Litije. Vendar sem mnenja, da ne bomo radi takega občudovanja zopet napravili napake in postavili novo poslopje v njegovo lastno senco, kakor je to slučaj osnovne šole in sodišča, v katerem imajo arstantje lepo jutranje in dopoldansko sonce, med tem ko so sodniki lepo v senci in mrazu. Sicer je poudarjal gospod inženjer, da se tudi prosvetnemu društvu iz istih razlogov ne bo mogla dovoliti gradnja prosvetnega doma na parceli nasproti sodišča. Tu pa je moje skromno mnenje, da s iho do takrat g. inženjer premislil, najbrže pa bodo o zadevnem gradbenem dovoljenju odločali povsem drugi gospodje in bo tako vsa njegova arhitektonska estetika padla v vodo. In če bo padla radi prosvetnega doma, je popolnoma vseeno, če pade nekoliko prej radi zidave meščanske šole.

Po zakonu mora občina preskrbeti stavbišče, odloča pa po predlogu komisije ban. Občinski odbor je predlagal konkretno komisijo troje stavbišč. Izmed katerih naj bi ista izbrala najboljšo. Nima pa komisije pravice sama izbirati stavbišča, temveč jo to svar občinskega odbora. Če od »predlaganih« parcel niti ena ne odgovarja za stavbišče, potem je samo eno mogoče, in si

Gospodarstvo

Navzlic slabi zaposlitvi nove cementne tvornice

a. Pravelovna cerkvena občina v Mariboru poziva vse svoje člane, da se zanesljivo udeležijo poslovnega večera dolgega etnega dušnega pastirja g. prole Petra Trbojeviča, ki odhaja prihodnje dni na svoje novo službeno mesto. Poslovni večer bo v četrtek 23. t. m. na vrtu restavracije »Gambirinus« od 20.30 minut dalje. Prijatelji in znanci, dobrodošli!

a. Bratstvo pravoslavnikov Slovencev v Mariboru obvešča svoje članstvo, da to odhodno zasluzna duhovnega vodje g. Petra Trbojeviča v četrtek 23. t. m. od 20.30 dalje na vrtu restavracije »Gambirinus«. Pričakuje se polnoštevilna udeležba!

a. Smrtne nesreče. Smetanova ulica je bila včeraj pozorišče nesreče, ki je zahtevala življenje komaj 15-letne sirote. Na novi gradbi zagrebškega trgovca Murniča opravljajo zadnja dela. Kleparski mojster Petrovič je danes popoldne pritrjeval žlebe na strehi. Pri tem nevarnem delu je pomagal tudi 15-letni vajenec Josip Sirec, sirota brez staršev. Stal je na robu strehe in najbrže ni bil spodrsnil. Padel je 16 m globoko na kup travnikov na dvorišču, kjer je obležal z razbito glavo in polomljenimi udmi mrtve v mlaki krvi. Poklicani zdravnik reševalcev je mogel ugotoviti samo smrt. Po ogledu sodne komisije so truplo prepeljali v mrtvašnico na Pobrežje, kjer bo danes izvršena obdukcijska.

a. Prva letošnja žrtev betnarskega ribnika. V nedeljo popoldne je utonil v betnarskem ribniku neki Panta Pandilović, ki mu je priskočil na pomoč 22-letni Edi Vermet iz Trznice. Oba sta šinila na dno ribnika, ker se je Pandilović z vso težo oklenil svojega reševalca, ki si je v zadnjem trenutku rešil na površje. Utopljenca sta nato izvela iz ribnika delavci Rakol Vljaj iz Maribora in Henrik Meglič iz Radvanja, ki sta si zamaž prazadevala, da bi Pandiloviča z umetnim dihanjem obudila k življenju.

a. Na Pohorju je tekla kri. Arehova nedelja je bila tudi letos krvava. Pri Ruški koči so se fantje spoprijeli. Kot žrtev je padel na bojišče s smrtonosnimi poškodbami na glavi, prsih in nogi 31-letni Henrik Kapun. Prepeljali so ga v mariborsko splošno bolnišnico.

a. Smrt pod vozom. 23-letni viničar Anton Januš iz Pivola je peljal voz, natovoren s smrekovim vejcem, s pohorskega gozdovja domov. Na nekem ovinku se je voz nagnil in se je Januš ob njega uprl s telesom, da se ne bi preuknel. Toda to mu ni pomagalo, marveč se je vsa teža voza zvrnila nanj in je Januš s stitnim prsnim košem obležal pod težko naloženim vozom. Našli so ga nekaj ur pozneje mrtvega.

a. Reparska morila Stern in Kolar v Avstriji? Na mariborski policiji se je zglasil neki gospod, ki je pokazal dopisnico, ki jo je prejel od Karla Sterna in Ivana Kolarja, osumljenih, da sta umorila pokojnega Strajnska. Na dopisnici mu sporočata, da se mudita v Puntigamu pri Gradcu ter da sta namenjena v Nemčijo. Policija dvomi v resničnost teh navedb in misli, da gre za poizkus zavejanja oblasti, da bi bila tako verna pred njihovim zasledovanjem doma.

a. Tatovi. Posestniku Simonu Smrku iz Zgornjega Boča pri Selnici so odnesli še neznani rokavari iz stanovanja 1200 Din gotovine. Na Mariborskem otoku pa je drzen tat izmaknil zasebnici Amaliji R. ročno torbico, v kateri je bila 1000 Din vredna zapetna ura in za 100 Din gotovine.

a. Ceneno meso. Danes v torek se bo prodajalo od 7. ure naprej na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnici 40 kg teletine po Din 4.— in sicer na osebo do 2 kg.

a. Popravek. V neznanju smrti g. Franca Smodeta je stalo po pomoti žalujča soproga Tilkca. Pravilno pa je: žalujča soproga Cilka in ostalo sorodstvo.

Iz Trbovelj

a. Oseba vest. Posle upokojenega rudniškega ravnatelja inž. Loskota je prevzel g. inž. Biskubski, dosedanj ravnatelj rudnika Zagorje.

a. Prva žrtev Save v letošnji kopalni sezoni je postal sin rudarja Metličar Jože, star 16 let, ki se je v nedeljo popoldne utopil pod Savskim mostom. Nasprodi železniške postaje. Na pomoč sta mu prihitela 2 kopalca, toda brezuspešno, ker je Sava na tem mestu globoka in deroča. Trupla še niso našli.

a. Zaradi družinskih razmer je skočila v soboto popoldne v bajer na Gvidi 26-letna rudarjeva žena Pričeva. Truplo mlade obupanke je bilo prenečeno v tukajšnje mrtvašnico, od koder je bil pogreb.

cer da naroči ban obč. odboru, da poišče in predlaga novo stavbišče. V tekočem letu je to že druga komisija brez uspeha.

Naravnost smešni so gospodje ko trdijo, da se novega prosvetnega doma bojimo in da hočemo z zidavo meščanske šole preprečiti zidavo prosvetnega doma. Ta je tako debela, da sami sebi ne verujejo. Za Mahkovočovo parcelo se je občinski odbor odločil že, ko o zidavi prosvetnega doma še ni bilo ne sluha ne duha. Meni v resnici nedostaja časa, da bi na vse denarje »Slovenčevca« člankarja odgovarjal. Pri pomnjanju le toliko, da so gospodje od bivših SLS oziroma današnje JRS imeli dovolj prilike v pretekli dobi pokazati svoje gospodarske sposobnosti v občinskem svetu. Niso pa napravili drugega kakor občanom samo škodo in je efekt njihove dolgoletne komunalne politike enak ničli. Tega se danes, ko smo mi z uspehom gospodarili z občinskim denarjem, dobro zavedajo in zato živijo toliko gnojnice name in ves današnji občinski odbor. Ako želite, da Vam ob priliki malo osvežim spomin, bom to radde volje storil. Samo jeziti se potem nikar. Za danes pa naj zadostuje samo vprašanje: kako in kam ste zafekali fond 200.000 Din, ki je bil namenjen za zidavo meščanske šole? Prepričani bodite gospodje, da je ljudska volja, o kateri toliko govorite in s katero računate, v Vam je dala in za našo pamet in za našo budnost. O tem se bodete imeli priliko ponovno prepričati pri prihodnjem občinskem zboru.

Lajovic Franc
predsednik občine Ljubljana

V zadnjem času se čujejo znova iz raznih krajev Jugoslavije pritožbe zaradi visokih cen cementu, ki hudo ovirajo gradbeno delavnost. Cementni kartel, ki drži te visoke cene poudarja, da cene ni mogoče znižati zaradi visokih bremen. Na vagon cementa znaša državna trošarina 1500 Din in poslovni davek (za cement in vrečo) 450 Din skupaj znašata torej trošarina in poslovni davek 1950 Din pri ceni cementa, ki znaša franko tvornica okrog 3500 Din za vagon. Če se še približje visoka trošarina, eventualna občinska trošarina in cena za vrečo, tedaj naras za konsumenten cena s temi obremenitvami pogosto na 7000 Din pri vagonu, torej na dvojno ceno v tvornici.

Po informacijah iz Beograda zaenkrat ni računati s tem, da bi se trošarina na cement zmanjšala, ker služi dohodek te trošarine za plačilo anuitet za posojila po uredbi o javnih delih. Znižanje cene, pa navzlic temu menda ne bo izključeno, sprič visoke cene v tvornici, ki znaša okrog 3500 Din. Da pri tej ceni cementne tvornice še vedno lepo zaslužijo, nam dokazuje dejstvo, da se navzlic izredno slabemu izkoriščenju produkcijske kapacitete tvornice ustanavljajo še nove tvornice.

Te dni je pričela poslovati v bližini Skoplja nova tvornica cementa »Lepenac« a. d., ki je ena največjih v naši državi in bo imela tako veliko kapaciteto, da bo lahko zadovoljila vsoto potrebo vardarske banovine. Ker ta tvornica zaenkrat ni v kartelu, pričakujejo v poučenih krogih, da bo prišlo do konkurenčne borbe med novo tvornico in jugoslovenskim cementnim kartelom, v katerem so včlanjene vse ostale tvornice. V tej zvezi je tudi zahteva cementnega kartela po znižanju železniške tarife za cement, o kateri bo razpravljali tarifni odbor na bližnjem zasedanju v Zagrebu. Kartelirane tvornice hočejo dose-

Dalmatinski denarni zavodi proti Pokojninskemu zavodu v Ljubljani

Na nedavnem občnem zboru Pokojninskega zavoda v Ljubljani so delegati iz Dalmacije podali skupno izjavo, ki pravi da želijo dalmatinski zavarovalci, če pride do razširjenja pokojninskega zavarovanja na vsa država, nadalje ostati pod okriljem ljubljanskega Pokojninskega zavoda. Pri tem pa so izrazili upravičeno željo, da Pokojninski zavod svoje naložbe premoženja in denarnih sredstev razdeli na Dalmacijo v razmerju udeležbe dalmatinskih zavarovalcev v skupnem premoženju zavoda. Sedaj poročajo iz Splita, da se temu protivi Uduženje denarnih zavodov v Splitu, ki je postavilo zahtevo, da se v Splitu ustanovi samostojen pokojninski zavod. Zaradi razširjenja tega vprašanja je Trgovinsko-industrijska zbornica v Splitu na zahtevo denarnih zavodov sklicala za 8. avgust posebno anketo.

Zanimivo je, da je Uduženje denarnih zavodov v Splitu glede Pošne hranilnice zavezlo baš nasprotno stališče, in sicer proti zahtevani ustanovitvi podružnice Pošne hranilnice v Splitu. Na prizadevanje splitskega Združenja trgovcev je namreč splitska Trgovinsko-industrijska zbornica predložila v Beogradu pristojnim faktorjem spomenico, v kateri zahteva glede na obseg denarnih poslov v Dalmaciji, da se csnuje podružnica Pošne hranilnice v Splitu, ki bi bilo v takem primeru denarno poslovanje trgovcem in industrijcem zelo olajšano. Denarni zavodi v Splitu, ki vsi jo sedaj za poslovne kroge denarna nakazila, pa vidijo v tem preplogu nevarnost konkurence in so zaradi tega protestirali proti ustanovitvi take podružnice za Dalmacijo

Gospodarske vesti

a. Italijanska izvozna industrija se zani-ma za naš trg. Iz Zagreba poročajo, da se je italijanska industrija po ukinitju sankcij pričela živo zanimati za naš trg in nudi bombažno predvilo, predvilo iz umetne svile in bombažno tkanino. Prišlo je tudi že do zaključkov za bombažno predvilo, seveda z rezervno prodajalca, da mora prej dobiti od italijanskih oblastev dovoljenje za kompenzacijski uvozom jugoslovenskega blaga. Čeprav ima italijanska tekstilna industrija velik interes na tem, da obnovi

či nižjo železniško tarifo, da bi lažje konkurirale novi tvornici v Skoplju.

Nameravana pa je graditev še ene cementne tvornice, in sicer v Dalmaciji. Nedavno je bila ustanovljena družba d. d. z namenom, da eksploatira ležišča bavlsvita v Dalmaciji in da proizvajava bavlsvitni cement. To novo družbo je ustanovilo znano dalmatinsko podjetje »La Dalmatienec« Nova družba se nima dovoljenja za ustanovitev tvornice za cement in po vestih iz Beograda tudi ni izgleda, da bi zaenkrat dobila tako dovoljenje.

Skupaj imamo danes v Jugoslaviji 15 cementnih tvornic, od katerih pa jih je v obratu le 9, (skupaj z novo tvornico v Skoplju), dočim 6 tvornic ne obratuje, in sicer v Ralji, Palaveršić v Omišu (nova tvornica), v Zidanem mostu, v Mojstrani, Ferić & Comp. v Splitu in nova tvornica pri Demir Kapiji. Kapaciteta vseh 15 obstoječih cementnih tvornic v Jugoslaviji se povprečno izkorišča le 12%, pri obratujočih tvornicah pa znaša izkoriščenost največ 25%. Če pri tako majhnem izkoriščenju kapacitete cementne tvornice še vedno lepo zaslužijo, je to gotovo dokaz, da cena cementu ni baš nizka, posebno če se upoštevamo bremena, ki jih nosijo posamezna podjetja s tem, da drža tvornice izven obrata. Trboveljska premogokopna družba obratuje samo v tvornici v Zagorju, medtem ko sta ostali dve tvornici te družbe v Zidanem mostu in Mojstrani izven obrata. Zahteva po znižanju cene cementu pa je v sedanjem trenutku gotovo še bolj upravičena spričo okolnosti, da se je potrošnja v zadnjih dveh letih dvignila. Leto 1934. je potrošnja cementa v naši državi dosegla najnižje stanje in je znašala komaj 26.270 vagonov; lani je bilo zabeleženo povečanje potrošnje za 10%, letos pa je bila potrošnja v prvih štirih mesecih za 18% večja nego v istih mesecih leta 1934.

prejšnje živahne trgovinske stike, ni sigurno, ali bodo italijanska oblastva dala dovoljenje, predvsem zaradi tega, ker se Italija sedaj oskrbuje s predmeti, ki jih je prej dobavljala Jugoslavija iz tako zvanih nesankcijskih držav. Vrh tega zavzemajo italijanska oblastva stališče, da zaenkrat ni v interesu Italije, izvažati bombažno predvilo, ker odpade okrog 70% vrednosti bombažnega predvila na bombaž sam, ki ga mora Italija plačati v dolarjih ali funtih. Italijanski tekstilni industriji so mnenja, da bo lažje dobiti od pristojnih oblastev dovoljenja za kompenzacijski pri izvozu predvila iz umetne svile in pri izvozu tekstilnega blaga iz Jugoslavije, in sicer če se za kompenzacijski uvažja iz Jugoslavije blago, ki ga Italija nujno potrebuje.

Kontrola pri izvozu volne. V zadnjem času je bilo opaziti, da so v povečanem obsegu izvažala naša volna v inozemstvu, medtem ko uvažajo naše tekstilne tvornice velike količine volne iz inozemstva. Samo lani smo volne uvozili za skoro 82 milijonov Din. Da se izvoz volne postavi pod kontrolo, je Narodna banka izdala denarnim zavodom navodilo, da bo v bodoče sama izdajala overjenja za zavarovanje valute pri izvozu volne. Od 10. t. m. denarni zavodi ne bodo smeli več izdajati teh overenja za zavarovanje valute, če gre za izvoz volne, ker bo od tega dne ta overenja izdajala izključeno centrala Narodne banke.

Izvoz vina v Češkoslovaško. Od skupnega kontingenta 200 vagonov vina, ki nam ga je Češkoslovaška dala za čas trajanja sankcij, smo doslej izvozili v Češkoslovaško okrog 110 vagonov. Izvozniki pa bodo morali pohiteti z izvozom, da bo vino prišlo v Češkoslovaško pred 1. avgustom, ker je malo verjetno, da bo Češkoslovaška podaljšala veljavnost tega kontingenta preko 1. avgusta do popolnega izčrpanja.

Izvoz govede v Nemčijo. Pretekli teden je bila poslana v Nemčijo prva partija goveje živine, in sicer 385 glav, predvsem prvovrstne živine. Kakor zatrjujejo, so Nemci s kakovostjo naše živine zadovoljni in bo na podlagi te pozitivne poročila mogoče na teden izvažati po 500 glav.

Stanje Narodne banke. Poslednji izkaz Narodne banke od 15. julija zaznamuje zmanjšanje zlate in devizne podlage za 11,8 na 1535,3 milijona Din predvsem zaradi zmanjšanja deviz v podlagi za 12,0 na 2,5

milijona Din. Devize izven podlage so se za malenkost zmanjšale, in sicer za 0,7 na 450,6 milijona Din. Zaloge kovanega denarja v niklu in srebru je v drugi četrtini junija narasla za 12,2 na 422,3 milijona Din, tako da je bilo sredi meseca v obkolu še za 787 milijona Din kovanih novcev (lani za 915 milijonov). Menična posojila so se v teku tedna zmanjšala za 6,8 na 1546,2 milijona Din, lombardna pa za 0,8 na 252,2 milijona Din. Obtok bankovcev se je skrčil za 39,7 na 4780 milijonov in je bil pri tem za 356 milijonov večji nego lani in za 667 milijonov večji nego pred dvema letoma. Obveznosti na pokaz so narasle za 17,0 na 1658,6 milijona Din (predvsem so se povečali zirovni računi za 17,5 milijona Din). Skupno kritje v zlatu in devizah znaša 30,64% v samem zlatu pa 29,41%.

Stanje hmeljskih nasadov v Srednji Evropi. Srednjeevropski urad za hmelj v Zlatcu je izdal poročilo o stanju hmeljskih nasadov sredi julija. To poročilo pravi, da v žateškem okolišu hmeljska rastlina lepo napreduje, vendar je stanje nasadov prav različno: 20% je prav dobrih, 40% dobrih in srednjih, 40% pa slabih. V hallertauskem okolišu škropijo hmeljari proti peronospori in kaže le majhen del nasadov to bolezen. V okolišu Jura pa se je peronospora močneje pojavila. Slabši nasadi so do 50% napadeni od peronospore. Tudi iz tettnanskega okoliša poročajo, da so nasadi zelo neenaki in se je v primeri z lanskim letom v močnejši meri pojavila peronospora. Poročilo iz okoliša Baden pa pravi, da pridelek letošnjega leta ne bo dosegel lanske višine.

Prižad že kupuje novo pšenico. Sredi preteklega tedna je Prižad pričel kupovati novo pšenico po predpisanih cenah. V treh dneh je odkupil 1200 vagonov nove pšenice, in sicer na beograjski, novosaški in somborski borzi. Zaenkrat kupuje Prižad vsako količino ponudene pšenice, in sicer mora znašati najmanjša ponudba od trgovcev 5 vagonov vagonске pšenice in najmanj 10 vagonov v Slepju. Od producentov pa kupuje, ako se združijo, najmanj 5 vagonov vagonске pšenice odnosno pšenice v Slepju.

Letošnji jesenski velesejem bo pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. in sicer od 1. do 13. septembra. Železniška uprava je že dovolila ugodnost 50% popusta na železnica za odhod v Ljubljano v času od 27. avgusta do 13. septembra in za povratek od 1. do 18. septembra. Poleg vsakoletne industrijske in obrtne razstave bo letos v okviru jesenskega velesejma prirejena velika vsedržavna lesna razstava, ki naj služi propagandi za večjo porabo našega lesa in njegovih proizvodov. Ta razstava bo razdeljena na naslednje oddelke: 1. splošni oddelek, 2. produkcija lesa, 3. uporaba drv in lesa, 4. industrijski in obrtni izdelki iz lesa, 5. pohištvo, 6. domača hišna obrt, 7. destilacija lesa in kemični proizvodi iz lesa, 8. trgovina z lesom. V zvezi s to razstavo bo urejen tudi živalski vrt, kjer bo prikazana divjad naših gozdov. Obsežne priprave se vrše tudi za veliko svetilčno in zelenjavno razstavo, ki bo obsegala velik razstaveni paviljon in obširne prostore pred njim. V okviru te razstave bo zastopana tudi vrtna arhitektura in skulptura. Nadalje bo jesenski velesejem obsegal še razstavo malih živali, razstavo male obrti in živilsko razstavo.

Vojaške nabavke neposredno od kmeta. Vojaštvo bo potrebne množine ovsa, sene in slame nabavljalo potom komisijeskega nakupa neposredno od producenta. Komisije bodo oslovale v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptuj, Slov. Bistrici, Skofji Loki in Bohinjski Beli, in sicer za nakup sene počenši z 20. julijem, za oves in slamo počenši s 5. avgustom t. l.

Dobave. Štab šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu sprejema ponudbe za nabavo večje količine električnih žarnic.

Srečke državne razredne loterije petega razreda tekočega 32. kola

so našim igralcem že na razpolago.

Zrebanje se bo vršilo od 7. do vstetega 31. avgusta t. l., in sicer vsak dan razen nedelj. Izrebanih bo dnevno 2000 dobitkov. Ker je to zadnji dan na dobitkih.

najbogatejši razred,

smo si preskrbeli še nekaj srečk, da bomo lahko ustregli tudi onim, ki v tem kolu še niso igrali, a se žele udeležiti igre v petem razredu.

Srečk je le omejeno število na razpolago in je v korist vsakemu, ki si jih želi nabaviti, da stori to čimprej, ker jih kasneje ne bomo mogli več preskrbeti.

Vse izrebane številke naših igralcev, kakor tudi vse večje dobitke, bomo dnevno objavljali v časopisju.

ZADRUŽNA HRANILNICA — Ljubljana, Sv. Petra c. 19.
reg. pos. in gosp. zadr. z o. z.

nadigrall Opočenskega in s precizno igro dobil končnico neenakih lovcev z dvema kmetoma več. Steiner je proti Flohrju zrtvoval figuro za tri kmete in je imel dobro pozicijo. Pozneje je partijo nekoliko pokvaril in ima v nadaljevanju le slabe upe na remis. Flohry je remiziral v slovanski partiji s Stahlbergom, ki je igral otvoritev malo preveč svojevtrstno. Jaz sem s Pelikanom v nepravilni otvoritvi kot črni dosegel sicer malo boljše končnico, ki pa je najbrž ni bilo mogoče dobiti in sem zato pristal na remis. Dr. Treybal je dobil svojo prvo točko proti Zinnerju, dr. Fazekasu pa se je posrečilo poraziti gđ. Menčikovo. Zanimiva je bila partija Richter — Eliskases. V francoski obrambi je Eliskases napravil kmalu grobo napako, tako da je Richter dobil kmeta in se po vrhu silen napad. Potem pa je slabo nadaljeval in dosegel v končnici trdnjav samo remis. Pearov je proti Thomasu nekorektno zrtvoval figuro, vendar se mu je še posrečilo rešiti končnico na remis.

Deseto kolo je prineslo borbo obeh vodečih, dr. Aljechina in Frydmana. Partija pa ni bila zanimiva. Frydman je igral sicilijansko obrambo slabo in hitro izgubil kmeta. Dr. Aljehin je forsiral končnico trdnjav, ki jo je po prvi prekinitvi s precizno igro kmalu odločil v svojo korist. Flohr je v Niemcovičevi otvoritvi z lepo kombinacijo dobil proti Thomasu boljše končnico dam in zmagal. Stahlberg je brez težav dobil sprejeti damski gambit proti dr. Skalički. Steiner je v slovanski obrambi proti Eliskasesu z grobo napako že prišel v slabo pozicijo, pa se je naposled rešil na remis, ker sta nasprotniku ostala samo skakač in trdnjava proti trdnjavi. Jaz sem proti dr. Treybalu prišel v Carokannu s teoretično novostjo v prednost in

Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. t. m. ponudbe za dobavo 800 m² strešne lepence, železne pločevine, mostovnih zakovic, matičnih vijakov, telefonskega kabla, svinčenega kabla, kabelskih končnikov in ključnih palcev. Uprava I. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu sprejema do 22. t. m. ponudbe za dobavo elektrod in do 5. avgusta za dobavo okroglega železa in železne žice. Direkcija drž. rudnika v Kakmju sprejema do 23. t. m. ponudbe za dobavo raznega električnega materiala, jekla, jeklene vrvice za merjenje, 100 kg kolofonije, koecev, alamaric iz jute, platna in do 30. t. m. za dobavo raznega električnega materiala. Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 23. t. m. ponudbe za dobavo večje množine žičnikov. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo 300 kg pocinkane bodljive žice in katodnih odvodnikov.

Borze

20. julija

Na ljubljanski borzi so oficijelno tečaji deviz ostali v glavnem nespremenjeni. Deviz za Pariz je za malenkost popustila. V privatnem kliringu so se trgovači avstrijski šilingi po 8,75, angleški funti pa notirajo 238 denar in 238,50 blago. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih bonih po 29,25 in v španskih pezalah po 6,5250. Nemški klirinški čeki so se trgovači v Ljubljani po 13,84, v Beogradu po 13,8041 in v Zagrebu po 13,79, odnosno za 15. junij po 13,65 in za konec avgusta po 13,6750. Italijanske lire v privatnem kliringu notirajo v Beogradu 315 — 317.

Na zagrebškem efektne tržišču je bil za Vojno škodo zabeležen tečaj 364 — 365 (v Beogradu promet po 364,50). Zaključki pa so bili v 7% investicijskem posojilu po 84 (v Beogradu po 83,25) in v 7% Blairu-vem posojilu po 73 (v Beogradu po 73,75).

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2963,86 — 2978,46, Berlin 1752,05 — 765,93, Bruselj 734,62 — 739,68, Curih 1424,22 — 1431,29, London 218,27 — 220,32, New York 4313,60 — 4349,91, Pariz 288,14 — 289,58, Praga 180,61 — 181,72, Curih. Beograd 7, Pariz 20,23, London 15,3750, New York 305,50, Bruselj 51,65, Milan 24,10, Madrid 41,9250, Amsterdam 208,10, Berlin 123,15, Dunaj 57,70, Stockholm 79,2750, Oslo 77,25, København 68,65, Praga 12,69, Varšava 57,70, Budimpešta 60,50.

Elekti

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 364 — 365, 4% agrarne 47,50 — 49, 6% begunjske 68,50 den., 6% dalm. agrarne 68 den., 7% invest. 84 — 84,50, 7% stabiliz. 83 — 83,25, 7% Drž. hip. banka 86,75 — 87, 7% Blair 73 — 73,50, 8% Blair 84 bl.; delnice PAB 238 den., Trboveljska 135 den., Sečerača Osijek 130 — 135, Dubrovačka 155 — 185.

Beograd, Vojna škoda 364 — 365 (364,50), 4% agrarne 48,25 — 48,75, 6% begunjske 69 — 69,10, 7% invest. — (83,25), 7% Blair 73,50 — 73,75 (73,75), 8% Blair 83 — 84, PAB 232,50 — 234 (232).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 20. julija. Začetni tečaji: pšenica: za julij 103,125, za sept. 102,125, za dec. 103; koroza: za sept. 82,50, za dec. 77,50.

+ Winnipeg, 20. julija. Začetni tečaji: pšenica: za julij 93, za okt. 92,50.

+ Novosaška blagovna borza (20. t. m.) Tendence mirna. Za pšenico veljajo Pri-zadovce cene. Ječmen: baški in sremski novi 64 kg 79 — 81. Oves: baški, sremski in slav. novi 85 — 87,50. Koroza: baška in banatska 100 — 102. Moka: baška, sremska slavonska in banatska »00« in »00g« 155 — 205; »2« 175 — 185; »3« 155 — 165; »4« 135 — 145; »7« 115 — 125; »8« 100 — 102,50. Otrobi: baški sremski in banatski 78 — 80.

+ Budimpeštanska termična borza (20. t. m.) Tendence čvrsta. Koroza: za avg. 12,19—12,21, za sept. 12,10—12,11.

Mednarodni šahovski turnir v Podjebradih

Podjebradi, 17. julija
Po včeršnjem 10. kolu je stanje v vodstvu naslednje: Dr. Aljechin in Frydman 8, Flohry in Stahlberg 6½, Flohr 6 (1), Eliskases 6, Pirc 5½(1), Petrov 5½, Opočensky, Pelikan in Richter 5. Flohr ima s Steinerjem v prekinjeni partiji boljše končnico in pride morda na 7 točk, jaz imam z dr. Treybalom tudi upe na zmago. Zadnja tri kola so bila pomembna toliko, da se je naposled le posrečilo zaustaviti Frydmana, ki je z zaporednimi zmagami že kar resno grozil ostati na prvem mestu. Včeraj pa ga je proti dr. Aljechinu le doletel prvi poraz, potem ko se je že v 8. kolu proti meni samo s srečo rešil na remis. Dr. Aljehin je zdaj prišel v vodstvo in ga bo najbrž tudi do konca obdržal. Igra sicer tudi včasih malo nesigurno, gotovo pa bo zdaj napel vse sile, da si zagotovi zmago. Frydman bivšemu svetovnemu prvaku najbrž ne bo nevaron. Ima še nekaj hujših partij pred seboj, in v teh se bo moral hudo boriti za remis. Pokazalo se je namreč, da proti močnejšim nasprotnikom s svojo preprosto igro težko kaj opravi. Pa tudi Flohr, ki se je sicer v formi že zelo popravil, bo dr. Aljechina težko dohitel. 1. do 1½ točke naskoka ne bo kar tako lahko vzeti. Flohry se še vedno drži presenetljivo dobro in ima dobro mesto pač že zasigurno. Stahlberg se je zelo popravil, Eliskases in Richter sta malo padla, slednji zaradi bolehnosti. Jaz trenutno še nekako držim svojo pozicijo, čeprav sem imel zadnje dni zelo utrudljivo, dvakrat po osemurne borbe. Čisto padel je Steiner, ki ga je menda deprimiral nesreč-

ni poraz z dr. Aljehinom, da zdaj izgublja partijo za partijo, tudi čisto dobljene pozicije.

V 8. kolu (14. t. m.) je dr. Aljehin zabeležil važno točko proti Flohryu. V damskem gambitu je bivši svetovni vrvak z lepo kombinacijo dobil kmeta, in to premoč uveljavil v končnici trdnjav. Jaz sem igral s Frydmanom kot beli v damskem gambitu varianto — isto kakor svojčas v Ujpešti. Tam sem partijo zaradi nepazljivosti igre izgubil, tokrat pa sem imel za Frydmana pripravljeno boljše orožje. Partija je tekla slično kakor moja z dr. Astalošem v mariborskem turnirju l. 1934. Dobil sem kmeta in stal gladko na zmgi. V končnici trdnjav pa sem malo popustil in ko sem ob prekinitvi povrhu še oddal slabo potezo, je bila končnica najbrž že remis. Pozneje sem sicer še poskusil vse, da zmagam, vendar se je partija danes v nadaljevanju končala neodločeno. Flohr je z Richterjem samo remiziral, čeprav je slednji igral riskantno poljsko otvoritev (b7—b5 v 1. potezi). Presenečenje je pripravil Zinner, ki je v španski kot črni lepo porazil Eliskasesa. Steiner je podlegel Petrovu. Steiner je imel že trdnjavo več in gladko dobljeno pozicijo, pa je igral pozneje tako slabo, da celo remija, ki ga je imel vedno na razpolago, ni dosegel. Opočensky je hitro porazil dr. Skalički, Stahlberg z lahkoto dr. Fazekasa, gđ. Menčikova pa Thomasa, ki je v končnici neprevdno odklonil remis. Partija dr. Trey

Komarji — naši sovražniki

Pomanjkljiva borba zoper komarje, ker so široke plasti premalo poučene o življenjskih navadah teh žuželk

Samice komarjev so tiste, ki nas v poletnih večerih in nočeh pikajo in nam pijejo kri, med tem ko se samci miroljubno zadovoljujejo samo z rastlinskimi soki. Za srkanje krvi so samice opremljene z dolgimi, tenkimi sesalnimi rilčki.

Komarji se od mnogih drugih žuželk razlikujejo po tem, da imajo samo eno dvojico kril, med tem ko je druga dvojica komaj naznačena. Okrnjeni krilci sta tisti, ki povzročata s svojim tresenjem značilni glas, s katerim se izdajajo bližajoči se komarji.

Poznamo tri skupine komarjev, ki pijejo kri, to so domači, gozdni in travniški komarji. Vse tri skupine se razvijajo izključno v stoječih ali le slabotno tekočih vodah. Poplavna ozemlja velikih in stranskih tokov, slabo osušeni travniki itd. so glavna gnezdišča komarjev, zato je teh živali v poplavnih letih tudi največ. Samica izleže mnogo stovajčec na površino vode, iz jajčec se izvalijo ličinke, ki so opremljene z dihalno cevjo. S prostim koncem cevi se ličinke obesimo na površino vode.

Ličinke se v dveh, treh tednih trikrat levijo, preden dobe svojo dokončno veli-

kost. Pri četrti levitvi nastanejo iz njih bube, ki ostanejo v tem stanju dva do tri dni. Razviti komar ostavi bubiščo skozi razpoko v hrbtu in se dvigne za prvi polet, čim so se »žile« kril napolnile z zrakom in so se krila odtrgala. Ves razvoj komarja traja 15 do 23 dni, dva do tri tedne potem, ko se je komar dvignil iz bube, postane sposoben za ploditev. V teku poletja si sledijo lahko štiri pokolenja komarjev, če je vreme stalno toplo in vlažno, pa tudi šest pokolenj. Izračunali so, da utegne iz ene same samice v štirih pokolenjih nastati 200 milijonov komarjev, med temi je polovica krvožejnih samic.

Komarji se, kakor znano, pojavljajo o mraku, najbolj neznosni so med večerno in jutranjo zarjo, a tudi ponoči ne dajo miru. Podnevi se skrivajo pred svetlobo v gozdno senco, pod liste, v jame in temne kote človeških ter živalskih bivališč. S svojimi rilci prebodejo samice človeku kakšno podkožno žilo in se nalokajo s pomočjo sesalne aparature v svojem telesu krvi. To kri prebavljajo dva do tri dni, nove krvi se napijejo šele po koncu prebave.

S svojimi piki morejo komarji, posebno

če nastopajo v velikih množicah, človeka in žival nadlegovati do skrajnosti. Malenkostno izgubo krvi bi na zadnje še prenesli, toda ob piku pride v ranico vedno malo komarjeve sline in ta ima za posledico izpuščaj, ki srbijo človeka po več dni. Po številnih pikih pride lahko do oteklina in bolezenskih pojavov druge vrste, zgodile so se zavoljo strupenih snovi v slini tudi že prav resni primeri zastrupitve krvi. Posebno hudi so piki v veke in v zgornje ustnice.

Prot komarni nadlogi se borimo na razne načine. Predvsem je treba odpraviti vse nepotrebne mlake, ribnike, močvirja in druga zbirališča vode, kamor odlagajo samice svoje zalego. Pozimi je treba v temnih, posebnih kletnih prostorih uničiti vso svojat samic, ki tu prezimujejo. Poleti gre za uničenje čim več ličink in bub. V ta namen uporabljamo oljne tekočine, ki jih vlijemo na vodne površine, kjer ličinke in bube žive.

Olje, petrolej, nafta itd. se razširijo v tenki plasti naglo čez vodno površino. Če se ličinke in bube s svojimi dihalnimi odprtinami dotaknejo te plasti, vdere več ali manj oljne tekočine v njih dihalna in živalice poginejo zavoljo pomanjkanja zraku. Poleti je treba to proceduro večkrat ponoviti. Važne pomočnice v boju proti komarjem so mnoge domače vrste rib, ki žrejo njih jajčeca, ličinke in bube, tudi race uničujejo mnogo nerazvitih živali. Netopir je izvrsten lovec na komarje. V Ameriki gradijo posebne stolpe za netopirje, ki pomagajo uničevati nadležne živali, ko se odpravljajo na lov.

Več dečkov nego deklic

Na Angleškem in v Walesu se je rodilo po poročilih londonskih listov v prvem letošnjem četrtletju dosti več dečkov nego deklic. Dečkov je bilo v tem času 75.904, deklic pa 72.232. V istem času je umrlo 77.772 oseb moškega spola in 75.811 oseb žensk. Statistika prejšnjih četrtletij pa je vidno, da pride 1051 moških rojstev na 1000 ožensk. Statistika prejšnjih četrtletij pa je kazala, da se na 1000 deklic rodi 1049 moških otrok, torej je sedaj opaziti neki porast moških rojstev.

Po atentatu v Londonu

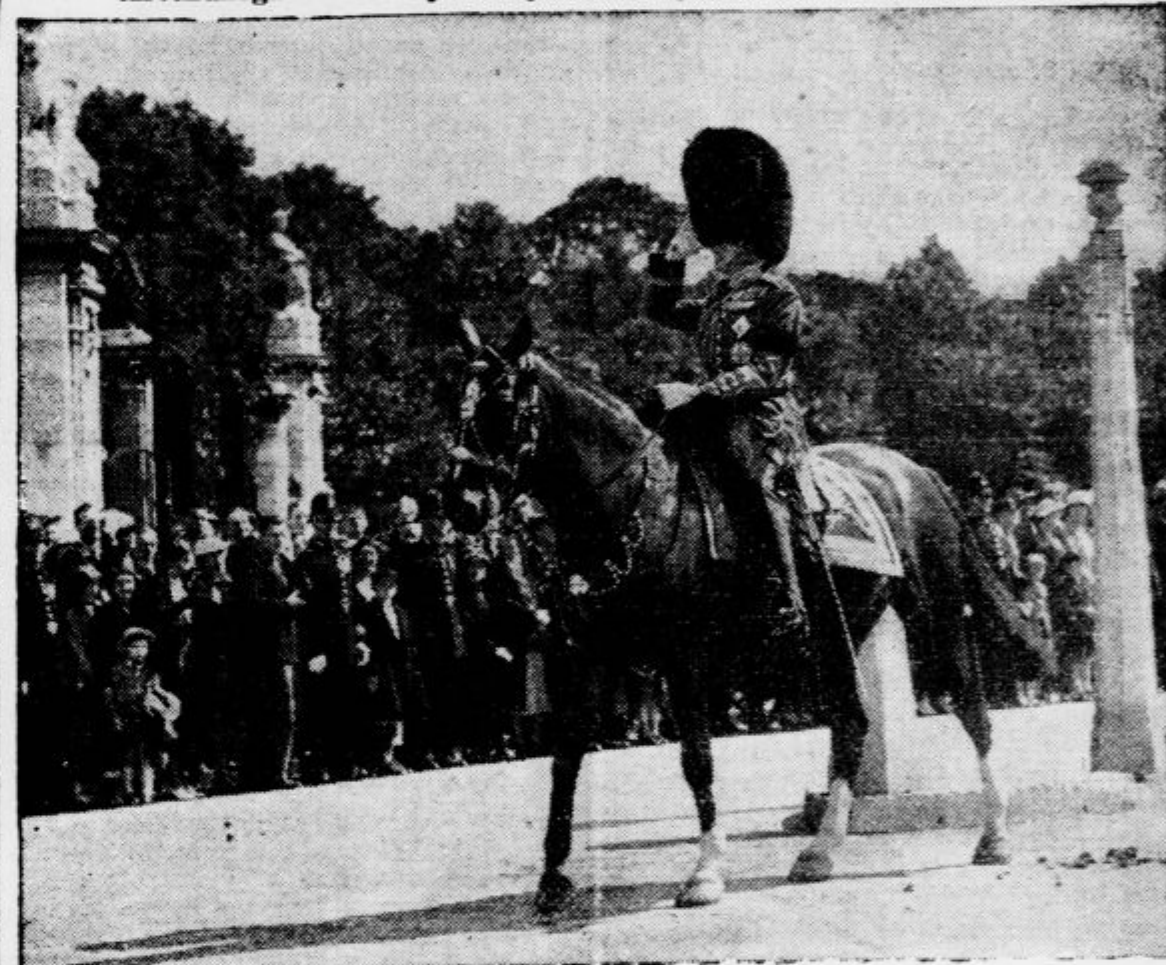
Preiskava je dognala, da atentator Mac Mahon ni bil v zvezah s komunisti oziroma boljševiki. Izjavil je, da se je hotel le maščevati nad notranjim ministrom, ker so ga svojočasno aretirali, za kar je zahteval 4000 funtov odškodnine, ki je ni dobil. Sam se smatra za socialnega reformatorja ter je lani pričel izdajati svoj list, katerega pa je izšla samo ena številka. Oddali so ga v umobolnico. — Kralj Edvard bo te dni navzlic svarilom z vladne strani potoval v Francijo. V nedeljo bo odkril spomenik padlim kanadskim vojakom na bojišču pod gricem Vimy. — Notranji minister sir John Simon je nujno prosil kralja, naj bi se v bodoče ne podajal v nevarnost. Predvsem naj bi ne hodil več peš in brez varstva iz buckinghamske palače na svoj dom, toda kralj je izjavil, da se hoče tudi v bodoče kretati v javnosti brez posebne straže.

Atentator Mac Mahon

Aretiranega atentatorja vodijo skozi Hyde Park v policijski avtobus

Kralj Edvard VIII. odzdravlja navdušeni množici

Goreče letalo nad vasjo

Junastvo britskega vojaškega pilota Davisa je rešilo vas Snodland pri Manchesteru katastrofe. Ko so otroci zapustili vaško šolo, se je nad vasjo pojavilo goreče letalo. Slednje silo je pilotu Davisu uspelo, da je preletel vas in v zadnjem trenutku je odskočil s padalom. Naslednjo sekundo je letalo treščilo na tla. Davis se je težko opekeli.

A NEKDOTA

Slikar Whistler je bil že za svojega življenja zelo slaven po Angleški in je prejel mnogo vsakovrstna priznanja. Nekoč so ga bili spet odlikovali.

»Kako to, da prejemaš toliko odlikovanj?« ga je vprašal neki prijatelj. »Kolikor vem, jih imaš sedaj že tri.«

»Gotovo«, se je zasmejal Whistler, »stroje odlikovanje sem dobil, ker sem imel že dve, drugo, ker sem imel že prvo, in prvo, ker nisem imel prej nobenega.«

Ta odgovor je krožil po Angliji in ljudje niso prav vedeli, ali je govoril mojster tako zavoljo skromnosti ali zavoljo bahavosti. Tako so ga vprašali nekoč v neki družbi, ali je res, da trpi večina umetnikov za neskrupulnostjo.

»Da, da, pa še kako!« je odgovoril Whistler. »Poznam na pr. slikarje, ki trdijo, ne da bi zardeli, da znajo prav tako dobro slikati — kakor jaz!«

Točno plačuj »Jutro« naročnino

Varuj svojcem zavarovalnino

VSAM DAN ENA

Ponesrečena metamorfoza

»Prav imaš, Bill, zebra ima trakove v drugi smeri!«

Prvi živalski vrtovi

Pomembne najdbe v Egiptu in Aziji — Krutost azteškega kralja

Na svetu je danes okrog 180 imenitnejših javnih živalskih vrtov in približno isto število zasebnih. Motil bi se pa, kdor bi mislil, da so takšne ustanove kaj novega. Ze več tisočletij pred našim štetjem so ljudje poskušali držati živali najrazličnejših vrst za samo ogledovanje.

Kotiko je mogoče že Babilonce in Asirce pritevati med imetnike živalskih vrtov, bodo pokazale nove najdbe v dolini Evfrata. Pri Egiptanah nahajamo toliko mumificiranih živali v grobovih, da si je mogoče brez nadaljnje misli, da so te živali kot posebno lepe eksemplare izbirali izmed živih živalskih zbirk, da bi jih dali mrtvecem v grobnice. So tudi nekateri napisi, ki sicer niso posebno jasni, a iz katerih bi bilo sklepati, da so imeli nekateri egiptski vladarji svoje zasebne živalske vrtove.

Na Kitajskem si je omislil neki vladar iz

dinastije Chow prvi pravi živalski vrt. Zivali v njem je dajal tudi dresirati, prvič zato, da bi imeli njegovi podaniki nekaj za zabavo, drugič pa je poskušal proučiti inteligenco živali.

Vsekako so bili njegovi nameni pri osnovanju tega živalskega parka miroljubnejši nego tisti, ki jih je imel azteški kralj Montezuma. Ta si je namreč omislil velikanski zoo, ki je rasel vsak dan, ker se je hotel vsak vojskovodja prikupiti vladarju na ta način, da je nekaj prispeval za ta živalski vrt. Toda te živali niso bile namenjene samo radovednosti, njihov namen je bil precej grozovit: pogostoma so jim ob velikih verskih slavnostih polagali človeške žrtve. Trupla teh nesrečnežev so metali živalim. S tem je bil združena neki kult, katerega podrobnosti pa nam niso znane.

Slava v pozabljenem svetu

Žalosten konec nekoč slavne pevke

Pred nekoliko dnevi so oddali v neko parisko bolnišnico nekako štiridesetletno žensko, ki je kratko potem umrla. Zdravniki so ugotovili, da je umrla zaradi gladi in pomanjkanja. Vedeli niso o njej ničesar drugega, nego da se je imenovala Madeleine Buggova in ni imela nobenih sorodnikov, katerim bi lahko truplo izročili. Šele nekoliko dni pozneje se je pojavil v bolnišnici mož, pariški glasbeni kritik Rene Lara, ki je prosil, da bi mu izročili truplo. Hotel je z nekoliko prijatelji pokojnice poskrbeti za dostojen pokop. Rene Lara je zvedel slučajno

za smrt Madeleine Buggove in po njem je javnost zvedela tudi za usodo nesrečnice.

Buggova je leta 1913, pri nekem tekmovalstvu pariškega konservatorija zbudila pozornost umetnostnih krogov s tem, da si je priborila nič manj nego tri prve nagrade, za petje, za komično in resno opero. Bila je izredno lepo dekle s sijajnimi plavimi lasmi in zelenimi očmi. Talent in telesne prednosti so ji pomagale do nagle in sijajne kariere. Ze po kratkem času je dosegla vrh slave, ko so jo angažirali v pariški Operei, kjer je pela v številnih glavnih vlogah. Elegantni predvojni Pariz jo je oboževal, saloni so se trgali zanjo. Dve desetletji je trajala njena slava.

Tedaj je napravila napako, da je nastopila dolgo turnejo po inozemstvu. V Italiji in Južni Ameriki je žela nove lovovike, toda ko se je vrnila na Francosko, so jo bili tam že — pozabili. Nove zvezde so bile tam vzlele na umetniškem nebu, starajoča se Buggova ni dobila nobenega angažmana. Kakor mnogi umetniki tudi ona ni bila poskrbela za bodočnost. Nekega dne so jo našli na pol mrtvo od gladi, bolno, v neki luknji pariških ubožnih četrti. Ničče ni v njej spoznal nekdanje slavne lepote in umetnice. Osamljena je umrla v skupni dvorani bolnišnice.

Ali ste že naročeni

na ponedeljsko »Jutro«

Radenska
prirodna
mineralna voda

VSAM KEMU
NI MOGOČE ITI V KOPALISČE

VENDAR
MORE VSAM ŽRTVOVATI DIN
100 — (20 DO 25 VELIKIH STE.
KLENIC) TER MESEC DNI P1.
TI MESTO DRUGE VODE NAŠO
ZNAMENITO

RADENSKO
Z RDEČIMI SRCI

Prebivalstvo New Yorka

Po zadnjem štetju živi v New Yorku 7.363.624 ljudi. Predzadnje štetje jih je našlo 7.722.712, torej za okroglo 350.000 več. Ugotovili so tudi, da število smrti, posebno zavoljo tuberkuloze, narašča.

Za totalno nemško vzgojo

Ob priliki kongresa nacionalno socialističnih profesorjev v Bayreuthu je bil slovesno izročen svojemu namenu »Dom nemške vzgoje«.

Zakonski prepiri

Zanimiva razsodba v Londonu in kaj pravi k temu angleška pisateljica

V Londonu je zbuja precej pozornosti proces, na katerem so poročeno ženo obsodili, da se je morala pisemno obvezati, da se ne bo nikoli več prepirala s svojim možem. Juristi so bili s to razsodbo zadovoljni, drugače pa je bilo s široko javnostjo. V velikem londonskem dnevniku je znana pisateljica Helen Simpsonova n. pr. zapisala naslednje:

»Narave človeka ne moremo spremeniti s popisanim kosom papirja. Gotovo imajo mnogi ljudje naravno praznoverno zaupanje v pravilnost in moč žigosanih papirjev, toda zaupanje, ki ga kaže mož te dame v bržkone dobro misljeni podpis, je vendarle prehujo. Kdor se nagiba k prepri in godrnjavosti, sledi nekemu impulzu, ki je močnejši od slavne sodnije. On ali ona se preklanjata, ker hočeta obračati pozornost nase kakor slabo vzgojeni otroci. Godrnjači so ljudje, ki trpijo za tem, da se čutijo premalo upoštevanje. On n. pr. ima rad dobro srčno pečenko, pa tudi v mesecih, ko ni mogoče dobiti tega mesa. Če mu žena pokaže na lep način, da ima srnje meso prav tako svoj čas kakor jagode in belušji, ji tega noče verjeti. »Je vedno ista«, se hudeje, »kadar hočem nekaj imeti, imaš vedno pripravljen izgovor. Zakaj ne morem dobiti v svoji hiši dostojnega obeda? Zakaj ne morem jesti niti tako dobro, kakor mi gre pri X. v slast?« Žena ugovarja, da pri X. tudi dvakrat toliko zasluži. »Lepo je, da mi to v obraz poveš«, pravi on, »torej je moja napaka, če nimava toliko, da bi se lahko do siteda najeda. Torej ne zasluži dovolj denarja? Dobro, sedaj pa ti moram povedati. — In sedaj sledi znani družinski

prizor, kakršne imajo skoraj vse burke. Vzrok je vedno kakšna malenkost — jed, nova pričeska ali nepričakovan račun. Da pa stopijo godrnjavke v akcijo, je bilo treba večinoma kakšne malenkosti z otroki.

Za časa kraljice Viktorije je žena prebivala svoje življenje v svojem domu, bila je ničemurna, razvajena in zato prepirljiva. Ze na v dobi Edvarda VIII. pa živi bolj zunaj nego med svojimi štirimi stenami, neredko je zaposlena v kakšnem poklicu. Denar prinaša v skupno blaginjo in porablja svojo odvisno energijo za pametne stvari. Zal se čisto dogaja, da je mož finančno celo od nje odvisen in mora doma brez dela počivati, med tem ko ona lahko deli. Potem mora biti to mir pred popolnoma naravnim viharjem.

Resnični Liliom je umrl

Malokdo ne pozna Molnarjevega »Lilioma«, malokdo pa ve, da je ta odrska osebnost resnična osebnost. Pred nekoliko dnevi so v Budimpešti pokopali najstarejšega izklicvalca, 50letnega Julija Suranyija. Bil je model Molnarjevemu Liliomu.

Beračenje prepovedano

Od 1. novembra dalje bo na Madžarskem vsako beračenje prepovedano. Za vse kraje v državi bodo stopili v veljavo ukrepi, ki naj za bodočnost vsako prosjačenje onemogočijo. Za ljudi, ki so podpre potrebiti, bodo morale v bodoče skrbeti občine in javne dobrodelne ustanove.

ZANE GREY:

BETTY ZANE

Zgodovinski roman iz ameriške revolucije

Vse ostale štiri ure tega burnega dne je hodil Alfred po svoji sobi sem ter tja. Ko se je na vzhodu zasvitalo in je bil dan že blizu, je začel raskave moške glasove in topot okovanih kopit. Ura odhoda je bila blizu.

Sedel je na mizo in pri motni svetlobi trske v naglici napisal Betki pismo. Rahlo upanje se je oglašalo v njegovem srcu, ko si je dejal, da se utegne konec koncev vendarle še vse popraviti. Gotovo bo kdo bedel, da mu bo mogel zaupati to pismo; če ne, pa steče sam do hiše polkovnika Zana in ga vtakne pod vrata.

Ob zgodnjem jutrnjem svitu je Alfred odjahal z drznim krdom do zob oboroženih mož! Vsi so bili resni in mrki, molčeči in zamišljeni kakor ljudje, ki vedo, da jih morda na koncu ceste čaka smrt. Kmalu je bila naselbina daleč za njimi.

5. poglavje

Zadnje dni, ko je jela zmrzati razgarnjena hikorjeve orehe in so vervece že marljivo zbirale in kopile zimsko zalogo, je bila Izakova navada, da je

zadel puško na ramo, krenil po griču navkreber in prebil jutro v kostonjevu.

Tistega miznega jesenskega jutra se je bil kakor po navadi odpravil na pot, in polkovnik Zane ga je bil poklical nazaj ter mu priporočil, naj se nikar preveč ne oddalji od naselbine. Izak je ta opomin jezil, čeprav je bil bratovski in prisrčen. Kakor vsi Zani, je tudi on nosil v srcu globoko ljubezen do samotne divjine. Bili so časi, ko ga ni moglo nič zadovoljiti razen tihote gostih lesov.

In tudi zdaj je bil takšne volje. Bil je pogumen nad vsako mero, tudi kadar drznost ni bila najpametnejša; polkovnikov praktični smisel in Jonatanova hladna preudarnost sta mu manjkala. V svoji nestrpnosti proti vsem, kar bi bilo prisiljeno, v svoji samovoljnosti in, treba je priznati, v vztrajnosti ki ga je gnala, da je rajši ravnal po muhastem nagibu kakor po dolžnosti in pameti, je bil sestri Betki podobnejši kakor bratom.

Ker se je čutil varnega in mislil, da je vsaki nevarnosti kos, dobro vedo, da je bil izkušen lovec in gozdovnik, je sklenil tvegati dolg pohod v goščavo. Podzidal ga je tudi to, da ni verjel polkovnikovemu in Jonatanovemu pripovedovanju — naj sta še tako zatrejala, da skoraj gotovo preži v okolici nekaj vajendotskih vojščakov, poslanih, da ga ubijejo ali spet ujamejo.

Ko je dospel v senco velikih dreves, ga je vročica nejevolje minila, in pozabil je vse mimo sreče, da je bil obdan od teh krasnih, molčečih hrastov; in tako je bil vse globlje in globlje prodiral v pragozd. Ča-

sih je obstal in si ogledal nežne brsti, ki so pogajale ob znožju kakega sasafrašovca; drugič je spet kar najnatančneje preiskoval sled, ki jo je našel na mehkem bregu potoka.

Korakal je dalje, vse dalje. Po dveh urah tihega romanja je prišel na položaj plitve soteske, skozi katero je po zelenem, mahovitem kamenju žuborel tekel potok. Tu je bil gozd temen in gost; grčavi hrasti in visoki topoli so štrleli nad vrhove prvih brez; divje trte, ki so se nalik velikanskim kačam ovijale debel, so se višje v vejevju pahljasto širile in zatemnjevale sonce; gosto sta se bohotila brinje in lovorjevo grmovje; gozdni velikani, ki jih je bil kdo ve kdaj v minulosti vihar podrl, so ležali na tleh in trohneli; ponekod je bilo podrtega drevja toliko, da je malone zapiralo pot.

Izak se je obotavljal. Mahoma je opazil, da je bil zabodil globoko v Črni les. Tu sta vladala moten somrak in sanjava tihota, tista globoka tihota divjine, ki jo je motil samo oddaljeni klic drozga-samotarja.

Črna verveca je pritekla po nekem drevesu nizdol, zagledala lovca in prestrašena prhnila v beg. Izak je poznal navade črne vervece; vedel je, da je prebivalka najgloblje divjine in da jo je našel samo v krajih, ki se jih omika še ni dotaknila. Klic drozga-samotarja in pogled na črno verveco sta opomnila Izaka, da je obstal in se zamislil; spoznal je, da je bil zabodil dalje proč od trdnjave, kakor je bil namenjen. Že se je obračal, da bi krenil domov,

ko mu je iz dna soteske udaril rahel šum na tanko uho.

Toda rešilni nagon se ni oglašil v njem in mu ni povedal, da se je v istem trenutku na levo od nje ga za hipec pokazal nad lovorjevim grmom ostudno poslikan obraz in da je dvojica bodečih oči prežala na vsak njegov gib.

Nič hudega sluteč je Izak obstal in pogledal okoli sebe. Mahoma se je šum ponovil in preglasil skladno žuborenje potoka in šelestenje vetra v listju. Izak se je potuhnil ob nekem debilu in vlekkel na uho. Nekaj trenutkov je bilo vse tiho. Potem je začul ob bregu potoka topot bližajčih se drobnih parkeljev. Prihajali so bliže in bliže. Nato je nekaj zapopotalo, in parkelji so tiho zaklopotali po ploščatem kamenju ob vodi. Nazadnje je to utihnilo.

Ko je Izak previdno vzdignil glavo izza debela, je zagledal kakih petnajst metrov od sebe na bregu potoka srno, ki je bila v sumu ali negotovosti drhtela obstala na mestu. Uhlija sta ji štrlela kvišku, in sprednjo nogo je privzdigovala kakor čistokrvni lovski pes. Mahoma se je vrhove vejevje razgrnilo; krasen smjak s širokim rogovjem je stopil iz skri-vališča in negibno obstal na bregu. Izak je videl, da živali, čeprav sta za vetrov, slutita neko skrito nevarnost. Nepremično sta zrla proti lovorjevemu grmovju na Izakov; levi, in ta okolnost se mu je zdela čudna, čeprav je šele pozneje izkusil njen pravi pomen.

Kulturni pregled

Dva feministična romana

V književnosti kot občutljivem, sprejemljivem ogledalu socialnega gibanja se vemo odražati tudi razvoj feminističnega pokreta. V beletristiki nahajamo vse čedalje bolj povzročajo propadanje patriarhalne ureditve naše družbe. Prvi sledovi tega procesa, v kolikor se tičejo stvarnosti in njenih odsekov v književnosti, se gubijo v daljni preteklosti. Na prelomu devetnajstega in dvajsetega stoletja ima feminizem že močne konture in neopazno dobiva vse večji razmah. Ibsen je eden prvih — če ne prvi — opazil, da meri razvoj družbe k osvoboditvi žene dosedanjih spon. V teku zadnjih desetletij so se bavili z ženskim problemom pisatelji raznih narodov, prav posebej pa zanima ta problem anglosaksonski in skandinavski sever. Monumentalni roman »Žene iz cornveltskega rodu«, delo Jo van Ammers Küchler, opisuje vpliv feminističnih idej na ženske generacije od 1840. do 1924. leta. Činčino, brez kakršnekoli sentimentalnosti in olepšave odkriva tragedijo samozavestne žene ameriškega žurnalista Agnes Smedley, Karin Mihaelisa, Sinclaira Levisa, Wicki Bauma — da omenimo samo najbolj znane — opisujejo v svojih književnih delih borbo žene za pravico samoodločbe.

V zadnjih letih se jim je pridružila mlada Dančinka Alice Lytkens. Njen prvi roman nosi značilen naslov »Sama si moraš pomagati«, roman smeje žene. Junakiinja Eva ni kot navadno v romanih lepa, ampak prej grda žena, neprijetna zunanjo, pegasasta obzra. Ker je pa za inteligentna in pridna, čustvena, toda neobremenjena od tradicij in nerealnega razumevanja življenja, doseže svoj smoter: Ima lep socialni položaj, prijetno delo, prijatelje, še več — ljubljeno ženo, s katerim rodi otroka, ki je po njen posebnem hrepenenju, po bridkih razočaranjih se oddloči, da bo živila sama s svojim sinom.

Bolj sigurno koncepcijo ima in psihološko boljše je izdelan drugi, najnovejši, roman Alice Lytkens »Ne bo me na večerjo«, roman zdravnice, Zdravnica (in dr.) Reiller dela na kliniki prof. Nils Gaekerdia, kateremu pomaga proučevati vpliv hormonskih preparatov na neboleznijo. Njuno tovarišijo, osnovano na skupnem zanimanju za biokemijo, bi lahko nazvali prijateljstvo, toda takšno, ki nikoli ne preide v sfero erotike. Med njima je vse jasno in čisto. Gospod profesor najde odlični in zadovoljujočim svojim telesnim slabostim in strasten v naročju brezpomembnih in finančno dobro nagrajenih ljubic, asistentka dr. Reiller se pa zaljubi na dopustu v veseliga arhitekta Goesta Arfvenarja, ter se z njim poroči. S to poroko nastaja nova situacija. V razmerje med prof. Gaekerdijem in asistentko Inge prihaja nekaj neznanega, nemirnega in dragega. Inge si ker ljubi svojega moža, toda zaveda se, da je duševne razdalje med seboj in njim. Stalno in nehoti primerja značaj in obnašanje svojega moža in šefa, pri čemer pa nikoli ne dobi moč prednosti. Videti je, da profesor šele sedaj opaža, da je njegova asistentka izredno prikopana žena. Nastajanje novega intimnega in prisrčnega razmerja opisuje Alice Lytkens na prav diskreten in posrečen način. Čitatelj se tega zaveda in včasih se mu celo zdi, da to ni tako, marveč da je to samo plod njegove domišljije. Drugače se pa imela zakonca rada in sta kot se pravi »srečen zakonski par«. Do konflikta pride, ko dr. Reiller, ki je zaposlen za raziskovanje v laboratoriju, začne telefonirati možu, »da ne more priti na večerjo«. Goesta kajpada ni tako zaposlen, toda tudi on sedaj čisto odhaja, ne da bi ga skrbelo, kako bo Ingi, ko ga ne najde doma. Vendar pa je tu velika razlika. Inge čisto ne prihaja domov zato, ker je preobčutljiva za delom, njegova odsotnost pa pomeni, da mu je ljubši tenis in druge družabne zabave kot pa teta ali teta z ženo. Inge priznava, da ni ustvarjena »sama« za ženo in za to, da bi bila ljubezen v njenem življenju na prvem mestu. Goestove staromodne nazore se vzpodbujajo pisma njegove matere, ki svoje snahne ne ljubi, češ da se »giblje stalno med možimi in ne zna kuhati«. Neznatna, toda dnevno se ponavljajoča nesporazumjenja, intrige, sorodstva in finančne težave postavijo Inge pred problem: zakonsko življenje in gospodinjstvo ali znanstveno delo. Inge se oddloči za prvo, dobi polletni dopust in odpotuje z možem v njegov rojstni kraj Vaesterkeeping, kjer je dobil po pretekliji sorodniški službo. Bivanje v tem kraju poruši zadnje Ingeine iluzije o harmoničnem zakonskem življenju. Zdravniška praksa ne gre, morje živi sorodniki so do nje nezaupljivi in hladni, nesoglasja med njo in možem so na dnevnem redu Družabno življenje, ki je Goesti nad vse drago, privaja Inge v obup. Goesta vsega ne opaža. Povdarja prednost ženi, ki so samo gospodinjstvo in sanja o vili, polni gostov in ohran. Se predno so minile počitnice, zapusti asistentka dr. Inge Reiller brez scen in debat Vaesterkeeping in se vrne k svojemu profesorju

Gaekrdiu, da z njim nadaljuje znanstveno delo.

V romanu »Sama si moraš pomagati« in »Ne bo me na večerjo« so prikazane žene zelo simpatično, njihova emancipiranost je humana in vzvišena, prosta vseh ekstravaganc, medtem ko njihovi možje čisto mejnajo načela in pozabljajo na svoje obljube, čim so prizadeti v svojem egoizmu. Dialogi so prepleteni z argumenti za — in proti feminizmu, toda v dokaj lepi, ne-kričavi obliki, tako da čitatelj ne čuti njihove tendencioznosti. V obeh romanih pušča Alice Lytkens odprto vprašanje, ali bodo te ženske srečne brez ljubezni in zakona, toda brez vsakega dvoma je, da jim je afirmiranje lastnega jaz nad vse. Tega se neče odreči niti grda Eva, niti mična Inge. Življenje gre dalje. Obe se mu predajata z velikim optimizmom. Bodočnost bo pokazala, kako daleč se bosta lahko našla moški in ženska v svojih aspiracijah po sreči in harmoniji.

Dr. Julka Chlapec Gjorgjevič

Češko literarni listi

Kdor išče informacij o češkem kulturnem posebej še literarnem življenju, bo najprej segel po vodilnih dnevnih, ki imajo dobre in obsejne kulturne rubrike (zlasti »Lidové Noviny«, »České slovo«, »Nár. listy« in »Prager Presse«). Nadaljnji vir pa ne bodo »akoj revije, ki so danes že izgubile znatno informatorjevo in kronistovo« — te naloge je prevzela žurnalistika — marveč literarni listi. Ledi stoji nekako v gredini med časnikom in revijo, namenjeni so informativni službi o kulturnem življenju in opravljajo bolj kakor vse revije propagando za književnost. Literarni krogi se tu poslužujejo žurnalistične tehnike, da približajo literaturo, umetnost in znanost širšim čitateljskim slojem. V tem pogledu se je za razliko od razmer pred kakimi dvajsetimi leti izvršila znatna izprememba: po zapadnih vzorih (Les Nouvelles Littéraires, »Comédie«, »Candidat« in dr.) opravljajo danes časniki del funkcije, ki so jo prej izvrševale revije, kar je literarne revije z ene strani razbremenilo,

z druge pa jim odprlo možnost večje pogleditve.

Odličan primer češkega literarnega lista so bile daljšo določbo »Rozprawy Aveninace«, ki pa jim je polom njihovega založnika, enega najagilnejših praških pojavnih založnikov, pred leti prestrigel nit življenja. Njih meslo so zavzele »Literární noviny«, ki jih izdaja založništvo »Slinár« (B. Janda). Urednik tega štirinajstrednevnika je Boh. Mathesius, znan zlasti kot poznavalec in prevajalec sodobne ruske literature. »Literární noviny« prinašajo uvodnik, ki obravnava kakšno aktualno kulturno zadevo ali vprašanje, dalje kak interview ali idejni članek (posebne pozornosti so vredni članki, ki jih podpisujejo Vlad. Zima, Litvin in bivši urednik berlinske »Die literarische Welt« Willy Haas), pa razne krajše in daljše članke, literarne dopise iz inoemstva, kritike (posebej je treba opozoriti na kritične sestavke Václava Černega), anekdote, kramljanja, drobne informacije, karikature in slike. Sodelujejo mnogi zlasti mladi kritiki in publicisti. Po resnosti in slogu so nekateri članki taki, da bi delali čast tudi revijam; to velja zlasti za te omenjene kritike Václava Černega.

Drugi češki literarni list, ki izhaja celo kot tednik, se imenuje »Rozhledy«. Izdaja ga zveza knjigarstev in založnikov v Pragi, urejuje pa ob sodelovanju redakcijskega kroga pesnik František Halas, Tudi ta list kaže spretno uredniško roko; čeprav je njegov format manjši, prinaša mnogo aktualnega gradiva, ocen novih domačih knjig, informacij o pojavih in dogodkih v tujini, tako da dobi čitatelj širok razgled zlasti po češki književni sodobnosti. Za razliko od »Literárních novín«, ki kažejo usmerjenost na levo, (ne da bi sicer propagirale njene politične ideje), so »Rozhledy« nevtralniji in se omejujejo na čisto literarna zredišča. Tudi ta list šteje mnogo sodelavcev, prinaša pa poleg člankov, kritik in recenzij tudi liriko.

Zapiski

Dr. Horn — pisec fantastičnih romanov. Zrtve letalske nesreče pri Hrušici dr. Horn iz Berlina, ki se je vpisal v Ljubljani kot zasebni znanstvenik, ni bil arheološki raziskovalec Bliznjega Vzhoda, kakor domnevajo nekateri listi. Pravkar izvem, da je ponekreten dr. Horn istovesten z avtorjem številnih fantastičnih romanov iz Iraka, Anatolije in drugod. Pisal je pod psevdonimom Nord R. Njegove knjige so izhajale v Nemčiji.

SPORT

Olimpiada se bliža

Proglas nemškega olimpijskega komiteja — Podrobnosti o pripravi

Povodno velike svetovne olimpiade-1936 je nemški olimpijski komite izdal tale proglas:

Mednarodni olimpijski komite si je izbral Berlin kot mesto za XI. svetovno olimpiado. Nemški organizacijski komite za XI. olimpiado poziva zalo vse narode sveta, da se udeležijo tekmovanj in svečanosti, ki bodo ob tejniški prirejene.

Pozivajo se prijatelji sporta vsega sveta, da posetijo klasične sportne borbe in na ta način prispevajo k popolnemu uspehu olimpiade. Računajo, da bo najboljša sportna mladina zastopala 50 narodov sveta. Naj bi bili prisotni njihovi sodržavljani in sploh ves sportni svet, da bi se pred njegovimi očmi vršile vse sportne borbe in da bi bili sportniki v stanju dati, podkrepilni v navdušenem vzpodbujanjem svojih prijateljev in sodržavljancev, svoje najboljše uspehe.

Nemčija je kot gostoljubna država vložila ves svoj trud, da napravi olimpiado kar najbolj uspešno in da zagotovi posetnikom nepozabljivo bivanje. Pozvane so vse sportne in umetniške moči, da doprinesejo k uspehu te prireditve in ves nemški narod bo s svojim sportnim navdušenjem iz globine svojega srca pozdravil posetnike olimpiade z:

Dobro došli,

Kdaj nastopijo naši Sokoli

Po do sedaj predvidenem programu bo telovadni nastop južnoslovenskih Sokolov v sredo 5. avgusta ob 18.30 na glavnem olimpijskem stadionu.

Olimpijska radio - služba

Zimskosportna prireditve v GA-PA je bila generalni poizkus za predstoječe prireditve v Berlinu. V bližini glavnega stana olimpijskega stadiona je pod zemljo zgrajena olimpijska radio oddaja postaja, srce za vse tisto, kar bo milijone in milijone ljudi vsega sveta lahko poslušalo po radiu. Ta postaja je tako organizirana, da bo mogla hkrati oddajati 30 direktnih prenosov in istočasno snemati še 42 prireditve na gramofonske plošče, ki jih bodo po dosedanjih računih uporabili najmanj okrog 40.000. Če bi vse te plošče položili drugo vrh druge, bi dobili 50 m visok steber, ako pa bi jih hoteli zapovrstjo poslušati, bi morali sedeti poleg gramofona vzdolž 9 mesecev po 8 ur na dan, Ves radio-prenosi

aparati bo reguliralo 4000 signalnih naprav. Glavna stikalna plošča olimpijske radio postaje je 21 m dolga in ima 10.000 varovalk. Kabli, ki služijo za smedsebojno vezavo mikrofonov na vseh sportnih prostorih, merijo v celoti 300 km.

Vse vesti se bodo kontrolirale preko oddajne postaje, prav tako tudi tekma jadralnic, ki bo v Kielu.

Ves ta ogromen posel bo za časa olimpiade opravljalo poleg drugih moči 400 inženjerjev. Samo za kratke valovne oddaje jih bo nameščenih 80.

Poleg glavne centrale bo delovalo še 30 podcentral s 350 mikrofoni.

Z inozemskimi radio oddajnimi postajami je že dosežen sporazum. Istočasno se bo vršilo 18 oddaj za Evropo, 5 za Ameriko in ostali svet. Od 1. do 16. avgusta bo vsega skupaj izvršenih 2500 oddaj za inozemstvo in 380 za Nemčijo.

Če pogledamo torej na ves organizacijski sistem radio-službe, vidimo, da bo s poročili tako preskrbljeno, da lahko vsak radio naročnik skozi svoj zvočnik ali slusalko dobi zaključeno sliko vsega tistega, kar se bo godilo na sportnem polju pred desetstisoči gledalcev.

So že začeli!

Nemčija vrši naravnost velikansko propagando za olimpijske igre. Iz radia, revij, tednikov in dnevnikov že veje dihi olimpiade. Za vse sportne panoge se vrši reklama. Južnoslovanji ni omenjena nikjer! Niti za one panoge nas ne omenjajo, kjer se bomo borili za prva mesta in kjer smo že bili prvaki, in to tudi na olimpiadi. Za telovadbo se omenjajo kot favoriti le Finci, Italijani, Madžari, Čehoslovanci in Švicarji. Da bi jim le prekinili račun!

Olimpiada, olimpiada...

Berlin je že ves v znamenju bližajoče se olimpiade. Trgovci so opremili svoje trgovine z olimpijskimi krogi. V trgovinah se dobe olimpijske rute, kravate, denarnice, rokavice, nogavice, torbice, sploh vse, kar človek potrebuje, tako da postane vsakdo, če želi pravi olimpijski človek.

All right, oni madame!

Stražniki in avtotaksiji posejajo posebne večerne tečaje kjer se uče najobčnejših odgovorov v vseh mogočih jezikih sveta. Iz voščki, ki so z uspehom napravili žipit, smejo nositi na levem rokavu rdeč trak,

Torej pozor, šoferja, ki ima rdeč trak, nagovorite v slovenščini, mogoče vas bo razumel...

Goethe in olimpijska misel

Predsednik organizacijskega komiteja za XI. olimpiado — Berlin 1936 dr. Lewald je z dovoljenjem društva »Goethe« razpisal pred letom dni nagrado 750 RM za znanstveno delo »Goethe in olimpijska misel«. Izmed 72 rokopov je dobil prvo nagrado dr. Adolf Beck iz Berlina, drugo pa prof. dr. theolog, in phil. Robert Zilcher iz Prage.

Prvi maratonec

Zmagovalec pri maratonskem teku (45.195 km) na obnovljenih olimpijskih igrah v Atenah leta 1896, kmet Spiridon Louis iz vasi Marusija bo letos gost olimpijskega komiteja in bo po končanih tekmah tudi odločan, M. Z.

Kralj Peter in olimpijski ogenj

Naš minister za telesno vzgojo dr. Rogić je dal zastopniku International News Service izjavo, v kateri je dejal med drugim: Jugoslavija posvečuje olimpiadi veliko pozornost. Pri olimpijski stafeti, ki bo nosila olimpijski ogenj skozi Jugoslavijo, bo sodeloval ves naš narod. Mogoče se bo olimpijske stafete udeležili tudi naši mladi kralj Peter ter vžgal z olimpijsko baklo ogenj na grobu svojega blagopokojnega očeta kralja Aleksandra Uedinitelja. V vseh krajih, kjer bo tekla olimpijska stafeta, se bodo vršile svečanosti in bodo govorniki opozarjali na važnost sporta.

Minister dr. Rogić v Berlinu

Jugoslovensko vlado, je nadaljeval minister dr. Rogić, bom jaz zastopal na olimpiadi v Berlinu, kamor bom 30. julija odpotoval z letalom. Na olimpiadi bom ostal ves čas iger.

Kar se tiče naših izgledov, upamo, da bomo v veslanju, plavanju, streljanju in telovadbi dosegli uspehe. Naši veslači so sedaj v izredni formi, istotako naši waterpolisti, ki so tudi pred dvema letoma premagali svetovne prvake Madžare. Tudi naš plavalni rekorder Wilfan je v dobri formi. V telovadbi sta Sokola Stukelj in Primožič naša nada. Stukelj je sedaj star že 37 let in ne tehta več kot 50 kg. Zelo dobri so tudi naši strelci, ki jih imamo mnogo. Lahka atletika je naša najslabša stran. Odposlali bomo v Berlin osem lahkoatletov ne mogoče zaradi tega, da bi dosegli velike uspehe, temveč zato, da se bodo na olimpiadi kaj naučili.

Olimpijski plavači v Ljubljani

Včera, so prispeli v Ljubljano plavači, ki se bodo udeležili olimpijskega treninga. Savezni odbor je določil za kandidato od Jadrana: Bonačić, Giovanelli, Mihovlovič, Pavičić, Roje; od Juge: Ciganović, Cvjetković, Šurlica, Samaržić, Tarana, Tošević; od Ilirije: Wilfan, Zilzerl, Fux, Cerer; od Viktorije Grkinjč.

Od imenovanih sta že končno javljeno določena v reprezentanco Wilfan in Zilherl. Kandidati so že sinoči prvi trenirali v bazenu Ilirije, vendar trening ni mogel biti popoln, ker se je baš ta dan voda iz-

menjavala. Jutri ob 20.30 bo olimpijska izbirna tekma, na kateri bo tehnični referent JPS g. Simović določil reprezentanco.

Mednarodni table teniški turnir na Bledu

SK Ilirija priredi 27. in 28. julija pod pokroviteljstvom kraljeviča Andreja IV. mednarodni table tenis turnir na Bledu. Discipline: 1. single gospodov za prvenstvo Bleda 1936, 2. double gospodov za prvenstvo Bleda 1936, 3. single gospodov kat. B open za letoviščarje, 4. single dam za prvenstvo Bleda 1936, 5. mixed double open, 6. single juniorjev open, 7. single dečkov do 14. leta open samo za letoviščarje, 8. handicap single open, 9. turnir mladcev po Davis cup sistemu open. Prijavnine za discipline 1, 4, 6 Din 20, 2, 5 Din 25; 3, 7, 8 Din 15; 9 Din 30. Tekmuje se z New Villa žogami po cup sistemu na dva dobljena seta. V točkah 1 in 2 se tekmuje na tri dobljene sete. V točki 1 tekmujejo zadnji štirje vsak proti vsakemu. Handicap single se igra na en set do 60 točk. Turnir mladcev se vrši po Davis cup sistemu. Moštvo tvorita dva igrača. Turnir se vrši po pravilih JTS. Igra se oba dni od 9. do 12. in 14. do 19. Turnirsko vodstvo si pridržuje pravico, da v slučaju velikega števila prijav turnir podaljša za en dan. Tekmovanje se vrši v gornjih prostorih Kazine. Prvi in drugi, pri zadostnih prijavah tudi tretji, prejmejo darila. Zmagovalec točke 1. prejme naslov »Zmagovalec IV. mednarodnega turnirja na Bledu 1936« in pa prehodni pokal, ki si ga osvoji po trkratni zmagi. Prijavnine je nasloviti na: Ernst Nagy, Bled, Parkhotel (pripisati table tenis turnir). Sicer se prijave lahko oddajo do pričetka turnirja vsak dan od 11. do 12. in od 16. do 19. v Kazini. Zrebanje bo 26. t. m. ob 21. v Kazini.

Službeno iz LNP. Drevi ob 19. seja k.o. v podsavemnem tajnistvu. Na sejo se pozivajo: Gaberšek Milan, Beranek Josip, oba Korotan-Lj., Prešeren Stane, Zalokar Albin, Ozebek Karel, vsi Hermes, Zemljak Slavko, Sinkole Rudolf oba Svoboda-Lj.

Turistično-sportni odbor. Seja odbora danes ob 20.30 v restavraciji Slamič. Po tej seji se vrši seja Odbora za izvedbo lahkoatletskih dvomatchov.

Motoklub Ilirija v Ljubljani. Redna komistija danes ob 20. v kavarni »Evropa«. Zaradi izredne važnosti, polnoštevilna udeležba.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 18.30 naprej strogo obvezen trening vseh igralcev. Opozarjajo se vsi igralci, da oni, ki se treningov ne bodo redno udeleževali, ne bodo prišli v postev za tekme. Po treningu setanek I. skupine.

Iz Ptuja

Vinegradi v žalestem stanju. Kakor smo že poročali, so naši vinegradi hudo okuženi od peronospore, ki čedalje bolj uničuje trle, tako da se vinegradi Haloz in Slovenskih gorah bližajo propadu. Grozdje na trej, ki je pomladi tako lepo kazalo, je popolnoma uničeno in odpada. Vinegradniki obupujejo, ker si ne vedo več pomagati, in prosijo odločilne čimtelje za nasvet, če je še možna kakšna pomoč.

Zahvala

Vsem, ki so našemu nepozabnemu

Dolfetu

v njegovem življenju storili kakršnokoli dobroto in mu s tem olajšali njegovo tako kratko življenjsko pot, vsem, ki so mu o priliki njegove tragične smrti poklonili iskreno molitev, godo, petje, gomilo cvetja, izkazali poslednje časti in ga v slovo v tako ogromni množici spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku;

dalje vsem, ki so nam v teh najtežjih dneh stali ob strani s tolažilno besedo in požrtvovalnimi dejanji, vsem — Bog plačaj!

Maša zadušnica se bo darovala v cerkvi č. očetov frančiškanov v sredo, dne 22. julija 1936. ob 7. uri zjutraj.

Spomnite se dragega Dolfeta v molitvi in ohranite mu lep spomin.

V LJUBLJANI, dne 20. julija 1936.

Žalujoče rodbine:

Korče — Doužan — Velepč — Roth.

